

BUDAPESTI NAPLÓ.

Szerkesztőség: V. ker., Honvéd-utca 10. szám.
Kiadóhivatal: V. ker., Nádor-utca 34. szám.
Szerkesztési telefon 56-12. Kiadóhivatali telefon 54-39.
Igazgatóság: „ 842. Nyomdai „ 44-09.

Főszerkesztő: **VÉSZI JOZSEF**
Felelős szerkesztő: **KABOS EDE**
Igazgató: **HERTZKA LOTHÁR**

Egész évre 14 kor., 1/4 évre 7 kor., 1/8 évre 8 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

Negyvennyolcasdi.

(V.) A negyvennyolcas eszméket nagy tisztesség érte tegnap este: a politikai és társadalmi *bon ton* arisztokratikus nagymesterei kaszinóképessé avatták őket. Egyelőre — igaz — még csak feltételeken. Ha tovább így vezetnek az ország dolgait, — ez volt a mágns urak formulája — akkor gondolkozni lehet róla, nem kell-e a nemzet javát a hatvanhetes közjogi alap keretén kívül keresni.

De ez még semmi. Történt azóta több is. A gróf Apponyi Alberthez közelálló lapok ma azzal a hírrel lepik meg a nyilvánosságot, hogy Apponyi nagy elhatározások elé jutott: foglalkozik a függetlenségi párthoz való szerves csatlakozás gondolatával. Még nem lépett be a Kossuth-pártba. Az sem bizonyos még, hogy belép-e egyáltalán. De tényleg, megtegye-e. S ez nevezetesen dolog, mert ez a nagy töprengő, aki már végigtépelődött minden problémáján a világnak, tépelődéseinek tárgyává éppen csak ezt az egy kérdést nem tette soha, Apponyi — jól tudjátok — Hamlet és Polonius egy személyben. Töprengéseiben hol a felhőt nézi tevének, hol a tevét felhőnek. A hatvanhetes felhőt például negyvennyolcas tevének nézte évtizedeken át, azt hitte, ezen a tevéen bizonygathat az ellenzéki sivatagról a

hatalom tüde oázisába. Ha most közjogi alapot cserélne, bizonyára a negyvennyolcas magyarázná hatvanhetesen s Deák Ferenc kiegyezése nevében követelné a perszonáluniót. Ezt előre tudva, legyen szabad nem tulságos komolyan vennünk a nemes gróf legújabb tépelődéseit.

Mindegy, a negyvennyolcas mindenestre szédítő karriért kezd csinálni. A mágnskaszinó kegyes vállvérégetéssel tünteti ki a függetlenségi politikát. Károlyiak és Apponyiak leereszkednek ama halhatatlan ideálokhoz, amelyeket Kossuth Lajos holtanapjáig hirdetett s amelyekért vértanuhaltát szenvedett az aradi tizenhárom. Sőt ha Tisza István hamarosan el nem kotródik, még bizony a kalapjuk mellé tűzött kuruc-kokárdáról lehet majd megismerni a mágnskaszinó és a lovaregylet tagjait. Eddig ki volt negyvennyolcas? Piha, a csöcselék. A paraszt. A csizmadia. A mesterember. Aztán egy pár rongyos skribler. És egy csomó nagyszájú fiskális. Gróf is tévedt közülük nagyritkán; te szem, szegény Károlyi Gábor, amolyan *déclassé*, amolyan *naufrajé*, amolyan *défroqué*, aki polgárcsaládba házasodván, a kópja közé keveredett, amiért aztán ki kellett tagadni testvéri kötelekből. Örökségből, mindenből. Meglátszott a függetlenségi politikán, hogy a szabadságharc politikai folytatása akart

lenni. Az igazi negyvennyolcas is a csöcselék csinálta. Az vivta ki március tizenötödikét. Az győzött Kápolnánál, Isaszegnél, Vácánál. Az vette be a branyiszkói és a szenttamási sáncokat. Az foglalta el Hentzitől Budavárát. Csupa paraszt, mesterember, skribler, fiskális. Olyan bundaszagu volt az egész. A szabadságharc is. A függetlenségi politika is. Bezzeg most úgy fordulhat, hogy másképp lesz. Kaszinóképessé válhat maholnap a Kossuth Lajos hagyatéka. Főuri zománcot kap a csöcselék ideálja. Előbb átadják a komornyiknak: fűrőszsze jól meg, nyirja le bozontos haját és szakállát, öntse le a ylang-ylangparfümmel, adjon rá vakító fehérre vasalt inget, selyem nyakkendőt, lakk-topánt, szmokingot. S ilyen állapotban penderítse be a méltóságos grófok szalonjába azt a vad fickót...

A vad fickó pedig odaáll majd a mágns urak elé és így szól:

— Ha már ilyen maskarát csináltak az urak belőlem, adassék meg nekem a szó egy-két kérdésre, hadd lássam, itt maradhatok-e? Az urak azt mondják, hogy most már ők is negyvennyolcasok. Én meg azt kérdezem: *csakugyan azok-e és egészen azok-e?* A 48 a demokratikus eszme s a polgári egyenlőség diadalát jelentette s diadalmas továbbvitelét parancsolja: a társadalmi megkülömböztetések akkor jogosult-

TARCA

Asszonyok.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: **Csizmadia Sándor.**

Zubbonyos gyerek lehettem még akkor. Mifélek zubbonyok nem azt a ruhadarabot értik, amit a katonáknál bluznak neveznek, hanem olyan szoknyaféjét, aminek ujja is van. Igen celszerű viselő, különösen gyerekek számára, mivel egy darabból van, tehát kevesebb pénzbe kerül; azonkívül barna színű szövet lévén, nem látszik meg rajta a piszok. Bátran lehet vele a porban hemperegni.

Afféle bákó gyerek voltam, ki még üres óráiban a hüvelykujját szokta azopogatni. A gyerek hüvelykujjának ugyanis kiűnő zamata van. Világosan emlékszem rá, hogy erről a szopogatásról kemény büntetések kiszabásával is csak igen nehezen tudták leszoktatni.

Egyébként a tudásvágy már erősen ki volt fejlődve bennem. Egyszer a szomszédunkba új lakó költözött, kinek nálamnál pár évvel fiatalabb kislánya volt. Miből? A fiúkat megálltam, rögtön fölbrekelt bennem a vágy meg tudni, vajjon hogyan sirhat az az idegen gyerek? És ez a gondolat egyre jobban kintzott, míg végre már aludni sem tudtam miatta. Terveket főztem ki és helyeztem hatályon kívül: miképpen tudhatnám meg, hogyan sir a szomszéd-gyerek. Végre is leggyorsabbra találtam, hogy elverem és akkor egyúttal megfigyelem a sirását. Az elhatározást tett követ-

és én boldog voltam, mert megismertem, hogyan sir.

A boszniai okkupáció esztendejében volt. Sok családapát elhurcoltak a mi falunkból is a veszedelmes hegyek közé, hol minden szikladarab vagy fatuskó mögül a halál vigyorgott a bakákra. Egyik szomszédunk, Béres [Balázs is odavolt. Küldött is a fiának bosnyák-sapkát, mit mi szörnyen irigyletünk tőle. Sok ember elment Boszniába, de sok meg itthon maradt; már az olyanok, kik tul voltak az időn.

A faluban úgy van, hogy az asszonyok kiülnek az utcára a ház elébe egy-egy csomóban s ott jól meghányják-vetik egymás sorát. Akinek van kissezke, az arra ül, akinek meg nincs, az letelepszik a földre. A fölön még jobb ülés esik, mert ki lehet nyújtani a lábukat. A gyolcs ott van az ölben s készen az ing és más ruhanemű. Legjobban folyik azonban a beszéd. Megrostálják ott egymást alaposan. Odatűk melléjük: vonalakat rajzolok a porban s úgy viselkedek, mintha a játék teljesen befoglalna, amellet azonban jól odafigyelek minden szóra.

Éppen Panni néni adta be a garast. Nagy hős hírében állott az asszonyok előtt. Az ura csak olyan tédde ide, tédde oda szerepet játszik a háznál, mivelhogy a felesége ráneha szedi öklömét, ha pisszenni mer. Legalább Panni néni maga így beszél. Most is tátott szájjal hallgatják, ahogy prédikálja a fiatalbáknak az igét.

— Ugy bizony, Sári hugom, így kell az emberrel elbánni! Először bízogéssal próbálni. Körületeigatni, kedveskedni neki. Ha pedig ez nem használ, akkor sirni-ríni kell. Ha kérdezi, mi bajod, ne felelj neki, hadd törje

rajt a fejét. Nagysokára mondd meg csak a kívánságod; ha teljesíti, akkor már jó uton vagy. De ha ez se használ, akkor kerítsd el neki amugy magyárosan. Szidd össze ugy, hogy a ruha se maradjon meg rajta!

— Az ám, de hátha megveri!? — kockáztatta a szót egy fiatal asszony, ki még olyan fiatal volt, hogy talán sajnálta volna is az urát öleszeszidni.

— Ha megüt egyszer, üsd vissza te kétszer! Aztán meg szaladj haza az anyádhoz panaszsra, erősítsd égre-földre, hogy soha az életben vissza nem mégy az uradhoz. Odáig vidd az ügyet, hogy az egész rokonság összeszaladjon igazságot tenni köztetek. De te mindig csak azt hajtsd, hogy vissza nem mégy. Ha aztán az urad letérdelve megcsókolja a papucsod orrát háromszor; megcsókuszik tizenlétszer, hogy soha egy újjal sem nyúl hozzád többet: akkor sok-sok kérdésre, nagynehezen visszamehetsz hozzá. De akkor is azt mondd, hogy csak a szegény jószág miatt mégy vissza, mert a tyukok bizonyosan megsirattak már százszor is azóta, hogy elhagytad őket.

— De hát mért beszélt ezt nekem Panna néni, mikor én nem panaszkodtam az uramra? Az én uram olyan én hozzám, mint a vajjas kenyér — szólott pírulva a Sári.

— Olyan ám most, mert mindig nyalod-falod! De majd megmond te azt. Akkor aztán eszedbe juthat, hogy jó lett volna előre is tekinteni!

Panni néni úgy belemelegedett a beszédbe, hogy folyt róla az izzadás; alig győzte piszkos kötényével letörölgetni. Pedig az árnyékban ültek. Ez ugyan nem nagy melegség, mert a nyári délutáni nap megsütögeti az embert az

ságukat veszítették. Akarják-e az urak címerüket, főnemési rangjukat a sutba dobni s a polgárok egyszerű polgártársává lenni? Erre a kérdésre adja meg az urak nevében gróf Károlyi István a feleletet Grecksák Károlynak. Jelentette továbbá a 48 a foglalkozási ágak társadalmi egyenlőségét. Akarják-e az urak a bankárt, a kereskedőt s az iparost a nagybirtokossal egyenlő társadalmi tényezőül elfogadni? Feleljen erre gróf Károlyi Sándor Lánczy Leónak. A 48 továbbá nem azért szabadította fel a jobbágyot, hogy a hitbizomány és a nagybirtok kivándorlásra kényszerítse a hazai rögn megélni nem tudó föld népét. Akarják-e az urak, hogy a kötött földbirtok szabad forgalomba kerüljön s a parasztnép földéhsége megszűnjön? Feleljen erre gróf Apponyi Albert Csizmadia Sándornak. A 48 az egyház és állam szétválasztásának, a népoktatás államosításának elvét iktatta törvénybe. Akarják-e az urak a felekezeti iskola eltörlését? Feleljen erre gróf Zichy Aladár Vázsonyi Vilmosnak. S akarják-e az egyházi vagyon szekularizációját? Feleljen erre Rakovszky István Bokányi Dezsőnek.

... Így szól majd a vad fickó a főrangu gyülekezésben.

A grófok egyike odint a kormányköt és egy nyájas kézmozdulattal a jövevény felé intve, így szól:

— Dobd ki ezt a szemtelen toladó gazembert.

*

Ugyan uraim, nem volna-e okosabb ezt a komédiát mindjárt az elején abbahagyni? Mert lóva tenni vele — higyjék el — amugy sem fognak egy árva lelket sem.

Árnyékban is. Lám, ezek az asszonyok olyan fehérek voltak, mint a cigányok, pedig ugyan csak kikérülgették a napsugarakat. A házornak mindig azon az oldalán ültök tanyát, ahol már nem volt olyan kegyetlenül világos.

Valamennyiük között legfeketebb volt Panni néni. Az irigység se foghatta volna rá, hogy föszt magát. Szépnek se lehetett mondani. Nem is féltette tőle az urát senki sem. Az arca bibircsókka meg gödrökkel volt tele, mintha valami hegyes-völgyes vidék lett volna. A görögdiány szokott ilyen lenni, mikor napsütésben eső éri és megragyásodik.

Nóde ő nem is sokat adott a szépségre. Azt tartotta, hogy a szépség veszendő. Megelégedett vele, ha eldieskedett olykor a fiatal kori szépségével. De ezt is csak olyanok előtt tette, kikről tudta, hogy fiatalnak nem ismerték.

Az egyik asszonyt incselkedni kezdett vele:

— Bizony pedig kend is csak másnak tudja adni a tansócot, de a maga urával nem bánik el úgy, mint ahogy nekünk elmeséli.

Panna néni gyilkos szemeket vetett a bezzélőre s mintán lehullan a késülő kontyát egy pár erős fogással megigazitotta, durácán mondta oda:

— Ehun van ni, már meg ez beszél! Mert hogy te még nem látád, mikor veszed-dütnék?! Iszen te még csirke vagy! Hallottad te már valamikor, hogy sóhajtoztam volna: jaj, haza kéne már menni, készíteni valamit az emberemnek? Ugye nem hallottad? Nem ám, mert eszik, a kutafáját a hasának, azt, amit edes teszek! Ugy bizony!

Nem is tudott már ilye maradni. Föl-

BELFÖLD

A német kereskedelmi szerződés. Gróf Tisza István miniszterelnök, aki tudvalevőleg a trónbeszéd szövegének megállapítása végett utazott Bécsbe, ezt az alkalmat arra is felhasználta, hogy a közös külügyminiszterrel és osztrák kollektívával a német kereskedelmi szerződés ügyét megbeszélje. Mint Bécsből jelentik, ma délelőtt a külügyminiszteri ügymunka értekezlet volt a kereskedelmi szerződés dolgában, melyen Goltchoreszki, Körber, Tisza és az osztrák szakminiszterek vettek részt. Az ülésen arról volt szó, hogy a német kormány legutóbbi javaslataival szemben milyen álláspontra helyezkedjenek és hogy a szakmegbízottakat a tárgyalások újból való megindítására milyen utasításokkal lássák el. Az értekezlet délután a magyar szakminiszterekkel folytatják, kik e konferencia után még ma visszautaznak Budapestre. A közös miniszteri tanácskozásokat megelőzőleg a szerződés tárgyalásokra kiküldött megbízottak megbeszéléseket folytattak, melyeken a fennálló fontosabb differenciákat újból megvitatják s a német részről tett ajánlatokat az egész anyaggal egyetemben a miniszteri tanácskozáskor részre előkészíteték. A délelőtti folyamán megérkezett Hieronymi kereskedelmi és Tallián Béla földművelésügyi miniszter és délután tanácskozássra ütek össze az osztrák szakminiszterekkel és a referensekkel. A kereskedelmi szerződés gyors lebonyolítása végett a király azt kívánja, hogy az osztrák kormány tagjai Körber távozása után is megtartsák társaságukat. Ugy hírlik, hogy a mai miniszteri tanácskozáskor alatt megegyezés jött létre és a szakfelelősök már ma vagy holnap Berinbe utaznak, hogy a félbeszakad tárgyalásokat folytassák.

Egy berlini távirat szerint mórtekadó helyről a következő jelentést tették:

— Mi itt nem vagyunk abban a helyzetben, hogy a kereskedelmi szerződés felmondásánál akár csak egy szót is mondjunk. A helyzet az, hogy a magyar és az osztrák delegátusok a német kormány határozott javaslatait vittek Bécsbe és Budapestre. Meg erre a magyar és az osztrák kormány részéről nem érkezik válasz, addig a német kormány sem a felmondás, sem általában a kereskedelmi szerződés dolgában nem nyilatkozhat.

Uj horvát ellenzéki párt. Zágrábból táviratozzák, hogy ma délelőtt ott gyűlést tartottak a

realista-párt megalkotása érdekében. Az új pártnak eddig csak egy képviselő tagja van dr. Vinkovics de azt hiszik, hogy Maszaryovics is csatlakozik hozzá. Az új pártalakulás az egyesült ellenzék nyílt összeomlását jelenti. Programjának egyik pontja a klerikálisizmus ellen irányul. Az új párt napilapot is fog indítani, de erre nézve majd csak akkor hoznak határozatot, ha meglesz a pénz hozzá!

Január 4.

Budapest, december 29.

Gróf Tisza István miniszterelnököt déli tizenkét órakor fogadta Bécsben a király. A miniszterelnök jelentést tett a helyzetről s ebben a keretben természetesen jelezte a szabadelvű párt manifestumának a legaktuálisabb kérdésre, a házasbályok revíziójára vonatkozó passzusát is. A nyilvánosságra ebből a kihallgatásból annyi tartozik, hogy most már tudjuk a Ház feloszlásának végleges dátumát. Ez az országgyűlés január negyedikén veszi fel a néhai nevet, akkor rekeszti be a trónbeszéddel a király. Aztán a függöny legördül s a tisztelt közönség, ha ugyan korábban nem sietett már a ruhatárba, hamarosan iparkodni fog hazafelé, a kerületekbe.

A mai nap szenzációját, Apponyiéknek a negyvennyolcas alaphoz való rohamos közeledését érdekesen világítja meg az a bécsi levél, melyet nagyon jó forrásból kaptunk s melynek a kulisszák mögé világító fényénél voltaképpen olyannak látszik ez a legújabb manőver, hogy igazában nem is meglepő. Régen motoszkál már a köztudatban az a sejtélem, hogy itt a jövőndő udvar kedvéért a mai udvarnak megfélemlítése folyik s a magyar pártok tulajdonképpen csak kész eszközei bizonyos tendenciáknak, melyek az őz uralkodó elkedvetlenítését célozzák. De ha ennek a bécsi levélnek világításában másképpen fest is a hatvanhétnek negyvennyolchoz való tüntető közeledése, idehaza ez a fordulat élénk viták és természetes érdeklődések tárgya. S mindenesetre följegyzésre méltó, hogy a szövetszert ellenzék sajátja, melynek pedig sürri érintkezése van a nemzeti párttal és magával Apponyival is, nem cáfolja meg a Kossuth-

ugrott a helyéről. s úgy kiabált, mintha az esze is elment volna egy kicsit.

— Tudom, hogy nem hívték el! Mert mulyák vagytok! Nem tudtok parancsolni az uratoknak. Hogy nem szégyenlitek magatokat! Inkább a Dunába ugrának, mint hogy olyan senki legyen a háznál!...

A beszéd vége az lett, hogy az asszonyok mind elhatározták, hogy ezután másképp lesz. Egészen nekidühösödtek az uruk ellen. Majd bizony ők szolgálnak lesznek! Sokkal jobb, hogy ők parancsoljanak, mintsem hogy nekik parancsoljon az ember. Panni néninek igaz van: nem az a fontosabb személy a háznál, aki keres, hanem aki a keresetet megtakarítja. Kereshetne, ha az asszony elpoecskolná. Föltették magukban, hogy még ma megkezdik a csatát. Még pedig azzal, hogy nem készítenek vacsorát. Majd csak eléjük vetnek az uruknak egy darab kenyeret; azt is morogva, dülva-fulva. Ha pedig az ember mondani találna:

— Miért nem főzél egy kis kását vagy tarhonyát?

Akkor jó mérgesen felelik neki:

— Majd ha annyit keres kend, hogy arra is jut! Talán azt gondolja kend, hogy az égből hull a pénz vagy a kása a házhöz?

Igy lesz; majd megtanítják az embereket emberségre!

Ahogy ott ütik a vasat, látják ám, hogy Béresékhez megy a sürgönyhordó.

— No ott vagy nagy baj lesz, vagy nagy öröm! Talán már jön hazafelé a szomszéd, azt sürgönyözi — mondogatják egymásnak az asszonyok.

Nem sokáig kellett találgatniok. Alig

ment el a sürgönyhordó Béreséktől, rémes sikoltás és jajgatás hallatszott ki az udvarról. Szinte az egész falu megrázkódott bele. A fájdalmas, panaszos sirás megindította volna még a száraz fát is.

Az asszonyok fölugráltak, összekapkodták holmijokat s odasiettek, meg tudandó, hogy mi a baj. A Béresné ott tördelte a kezét az udvar közepén, egyre azt hajtogatva:

— Oda az én jó uram! Nem látom én többet az én emberemet! Mi lesz most már mi-belőlünk?!

Ebből a jajveszékelésből akarki megértette, hogy a szegény Béres Balázs ottmaradt valahol a boszniai hegyek közt. Akár golyótól, akár szurony által érte el a halál, mindegy már az! Egy család árva maradt.

A három apró gyerek az anyja szoknyájába temette arcát és sirt keservesen; talán még azt sem tudták, miről van szó, de sirtak, mert az édes anyjuk is sirt.

Nem lehetett azokkal most szóba állni.

Az asszonyok megilletődve nézték a szomorú jelenetet, majd egymásután vették elő kötényüket, törölgették szemüket, míg végre együtt sirtak a síróval. Megpróbálták vigasztalni is az árvaikat, de sirásba fulladt a szavuk.

Mikor látták, hogy nem sokra mennek se a sirással, se a vigasztalással, egyenkint alszállingóztak haza — vacsorát főzni. Ha hazajön este az a szegény anyófiaradt ember, legalább jó vacsorája legyen.

Még Panni néni is kint magáért. Csak két vágott paprikának. Egész este „kedves uram“nak szólította az emberét.

pártba való fuzionálás hírére, sőt nagy komolysággal rajzolja már ki következményeinek jelentősége voltát.

Még csak azt jegyezzük fel, hogy ma politikai körökben sokat beszéltek *Hodossy* Tanrúnek egy magyar és egy német újságba írott cikkéről, mely az exlexben való felosztás törvényességét bizonyítja.

Tisza István a királynál.

Gróf Tisza István miniszterelnök báró *Skerlets* titkár kíséretében ma reggel Bécsbe érkezett. A miniszterelnök bécsi tartózkodásáról a nap folyamán a következő felhatalos jelentések érkeztek:

(Budapesti Tudósító)

Tisza István gróf miniszterelnök ma reggel Bécsbe érkezett és a délelőtti folyamán előreláthatólag megjelenik kihallgatáson ő felségénél. Hír szerint a miniszterelnök előterjeszti ő felségének a trónbeszéd szövegét, a melylyel az országgyűlés berekesztetik és javaslatokat tesz a trónbeszéd megtartásával kapcsolatos részletekről. A miniszterelnök valószínűleg felhasználja az alkalmat arra is, hogy a közös és az osztrák kormánytal tanácskozzék folytatáson a német szerződési tárgyalások tekintetében követendő további eljárás iránt. A miniszterelnököt holnap, péntek reggelre várják vissza Budapestre.

(Magyar Távirati Iroda.)

Tisza István gróf miniszterelnök és *Hederváry* gróf, ő felsége személye körüli miniszter ma reggel Budapestre érkeztek. Ő felsége déli tízenként órákor kihallgatáson fogadta Tisza István gróf miniszterelnököt. A kihallgatásnak az az eredménye, hogy az országgyűlést január negyedikén királyi trónbeszéddel berekesztik. A miniszterelnök még ma este visszatér Budapestre.

Bécsből a Budapesti Tudósító későn este még a következőket jelenti: Tisza István gróf miniszterelnököt ma déli 12 órákor a király külön kihallgatáson fogadta, melyen a miniszterelnök megtette a királynak a magyar országgyűlés felosztására vonatkozó előterjesztéseit.

Ő felsége már január 2-ikán Budapestre érkezik; a trónbeszéd elhangzása utáni napon megjelenik az új országgyűlés egybehívására vonatkozó legkegyelmesebb királyi kizáró, valamint a belügyminiszternek az új választások kiírására vonatkozó rendelete.

A trónbeszéd felolvasásának ünnepélyes aktusánál már Fejérváry Géza báró tábornok-nagy is szerepelni fog, mint az újonnan szervezett magyar darabantestőrség kapitánya.

Tervben van, hogy az új országgyűlés a törvénygyűlés legrövidebb határidőben fog összejúlni.

*

Saját tudósítónk távirata ez:

Bécs, december 29.

Ő felsége ma délután kihallgatáson fogadta gróf Tisza István miniszterelnököt.

A rendkívüli viszonyok, amelyek között a magyar képviselőház felosztása be fog következni, természetessé teszik, hogy a trónbeszéd a magyar parlament és politikai viszonyokról fog szólni.

A félórásig tartó audiencián a miniszterelnök ismertette a trónbeszéd tervezetét s egyben jelentést tett a szabadelvű párt választási manifestumának tartalmáról is. Bár a korona nem szokott politikai pártok választási szövegét avatkozni, a miniszterelnök érintette azt a mai kihallgatáson, mert a manifestum szoros kapcsolatban van a kormány programjával.

A kihallgatáson a magyar miniszterelnök a politikai helyzetről is referált.

Apponyiék 48-as alapon.

Már jeleztük, hogy politikai körökben elterjedt hírek szerint gróf Apponyi Albert és pártja a választások után belépnek a függetlenségi és 48-as pártba. Erre vonatkozólag Bécsből, igen előkelő forrásból a következő sorokat kapjuk:

Bécs, december 29.

Budapestben Apponyiéknek a negyvennyolcas alaphoz való közeledése alighanem nagyobb meglepetés, mint Bécsben. Itt már régen várták ezt a lépést vagy valami ehhez hasonló. Hogy a manőver csak most indul meg, közvetlenül a választások előtt, az legfeljebb újabb bizonyítéka gróf Apponyi Albert hamleti természetének. Mert bécsi politikai körökben már régen tudtak róla, hogy a néppárt, melynek állandó érintkezése van a trónörökös udvarával, azért kurucodott minden valamirevaló tumultus alkalmával, azért énekelte előre megfontolt felindulással a Kossuth-nótát, hogy ilyenformán a nála kevésbé aulikus ellenzéki pártokat mindig jobban és jobban a negyvennyolcas felé szorítsa. Hiszen ahol *Rakovszky* a Kossuth-nótát énekelte, ott Apponyi Albert már a *Wacht am Rhein*-t énekelhetné. De a Kossuth-nótát akár abba se kell hagynia. *Rakovszky* és a néppárt alkalmi kurucodásával agyafurta és szándékosan vitte Apponyiékát és szerelné vinni az Andrássykat is a negyvennyolcas alap felé, hogy demonstráljon fölfelé és gondolkodóba ejtse az öreg királyt, hogy ime Magyarországon már a legkonzervatívabb elemek, a hatvanhetes alap fanatikussai s a valóságos belső titkos tanácsosok is a negyvennyolcas alapra térnek át. Megfélemlítés a cél. És az egész manőver arra jó, hogy fölfelé is, lefelé is kiaknázható. Mert ha a negyvennyolcasról esetleg odafenn megijednek, másrészt bizonyos, hogy lefelé ugyanez a negyvennyolcas emeli a népszerűséget. Eppen azért a bécsi körök bizonyosra vették, hogy ez a manőver a néppárt terve szerint be fog következni valamely formában. Minthogy a választások előtt az időpont is kedvező, a néppárti vezetésre hallgató hatvanhetesek megkezdtek a játékot s Magyarország lakossága élvezheti azt a látványosságot, hogy Apponyi és talán *Wlassics* és *Darányi* is átálljanak a negyvennyolcas alapra. A trónörökös udvara be van avatva a hátsó ajtókkal kellően felszerelt akció jelentőségébe és nem fogja tulboztulni, ellenben azt igenis érdemes bevárni, hogy valahol nem ijednek-e meg a tüntető lépéstől. Ebben a keretben tessék hát megítélni a legújabb Apponyi-fordulatról kibocsátott és ezentúl kibocsátandó híreket.

Ez a bécsi levél nem meglepetés. A néppárti manőverek titkai már Budapestén sem titkok. Forrásukat, céljukat és jelentőségüket ismerik. S a bécsi levél csak megerősíti a sejtelmeket. De ebben a világításban is érdemesnek tartjuk följegyezni, hogy noha a mai reggeli lapokban publikált hírrel szemben Apponyinak módjában lett volna a cáfolat, ő maga csak annyit mondott egy újságíróknak, hogy ez a hír még korai, de a Magyarország meg éppen feltűnő határozottsággal a következőket írja:

A magyar közélet nagyjelentőségű események előtt áll. Arról van szó, hogy Apponyi Albert gróf a maga egész táborával belép a függetlenségi és 48-as pártba és példáját a szövetséges ellenzék utánzó nagy része követi. A nemzet ellen intézett támadások hatása tehát abban az örömdetes eredményben nyilván meg, hogy előbb szövetségre, aztán pedig egyesülésre indítja az ellenzék különböző csoportjait. Létező egy nagy, egységes ellenzéki tábor, 48-as függetlenségi alapon, mely azután fokozott erővel, a siker alapos reményével veszi

fél a küzdelmét a nemzet nagy céljainak megvalósításáért.

Apponyi Albert gróf nem tegnap óta foglalkozik ezzel az eszmével. Az ő álláspontja már régóta az, hogy ha bebizonyul, hogy a 67-es alapon nem lehet előrevinni a nemzet ügyét és nem lehet megteremteni a valódi nemzeti, állami lét előfeltételeit, akkor szakítani kell ezzel az alappal és rá kell térni arra az alapra, mely magába öleli a nemzet ősz, szes történelmi törekvéseit és amelyhez a magyar nép nagy tömegei szívuk egész melegével ragaszkodnak. Ennek a kérdésnek a tűzpróbája a legutóbbi években lefolyt nemzeti mozgalom volt, mely azt a tanulságot rejtette magában, hogy lehet ugyan a pillanatnyi kényszerhelyzet hatása alatt a nemzet javára egyes elszigetelt vívmányokat kicsikarni, de a hatalmi körök a nemzeti fejlődés irányba elől általánosságban a legméréseben elzárkóznak, sőt mindent elkövetnek, hogy a jövőben még az ilyen „kicsikarás” is lehetetlenüljék. A legutóbbi napok eseményei pedig, úgy látszik, bebizonyítják, hogy a hatalom a nemzeti fejlődés megállítását végezté meg a törvényszerűtől sem riad vissza, csak hogy megtörje és lehetetlenné tegye a nemzeti törekvések kibontakozását és előrehaladását. Erre célzott a tegnapi esti Szemere-lakomán *Károlyi* István, amikor pohárköszöntőjében kimondotta, hogy ha a nagy törvényszerűsítés megtörténik, akkor az eddigi közjogi alap nem alap többé és új alapon kell az ellentétlenség sorakoznia. Ez a pohárköszöntő nagy lelkesedést és nagy feltűnést keltett, ambar azok, akik ismerik Apponyinak korábbi nyilatkozatait, megépőnek a dolgot nem találják. Így mindjárt a november 18-iki merénylet után, amikor az ellenzéki szövetség megalakult, a Hungáriában tartott összejevetelen kimondotta Apponyi, hogy az egyesülésnek nem lehet az alapja az, hogy azok áldozzanak, akik legtöbbet követték. Az ország bizonyára riadó örömmel és lelkesedéssel veszi tudomásul ezt a nagy eredményt, mely fordulópontot jelent nemzeti történelmünkben és hivata van új korszakot nyitni a magyar nemzet fejlődésében, haladásában.

*

Tudósítónk a szövetséges ellenzék ma esti tanácskozásán újabb részleteket tudott meg az egyesülés dolgaról.

Ezerint nemcsak Apponyiék, hanem a Szederkényi-párt is, sőt a néppártnak radikálisabb tagjai is belépnek a Kossuth-pártba, mely nevét azután is megtartaná.

Az a terv, hogy az egyesülés még a választások előtt történjék meg.

Az időpont s a forma megbeszélése érdekében országos értekezletet hívnak össze, azon megbeszélők a szükséges módokat s az értekezlettel döntenek el azt a kérdést is, hogy vajon az így újjászervezett függetlenségi és negyvennyolcas párt bemenjen-e a delegációba vagy sem.

A nemzeti párt egyik tagja azt mondta ma este:

— A választások előtt már megszű az egyesülés föltétlenül s én úgy látom, nem lesz akadály annak, hogy a delegációba bemehessünk. Akkor majd a delegációk látnak eseményeket, mint eddig még soha!

Úgy látszik tehát, hogy a mai tanácskozások már azt a kérdést is meglehetősen tisztázták, hogy a Kossuth-párt nem fog tovább

ragaszkodni hagyományához s hajlandó lesz belemenni a delegációba.

Este mindezt már Apponyi sem tagadta, csak azt mondta, hogy:

— Még idő előtt volna erről a dologról nyilatkozni!

A szabadelvűpártból.

A szabadelvű pártkörben ma rendkívül nagy számmal voltak a képviselők és jelöltek. A miniszterek közül fenn voltak: *Plósz*, *Nyíri* és *Lukács*. Ujabbban beléptek a szabadelvű pártba: *Terbecz István* miniszteri tanácsos, *János Imre* esztergomi királyi közigazgató. A szabadelvűpárt újévi üdvözlésének sorrendje a következőképp állapított meg: Pél 10 órakor újév napján gyűlekeznek a párt tagjai a pártkörben, hogy üdvözlőljék *Podmaniczky Frigyes* bárót, a párt elnökét, innen a párt tagjai a budavári miniszterelnöki palotába hajtatnak, ahol *Erdély Sándor* volt igazságügyminiszter fogja mondani az üdvözlő beszédet, *Tisza István* gróf miniszterelnököt. A miniszterelnöki palotából a parlament épületébe mennek a párt tagjai, ahol *Percezel Dezső*, a Ház elnökét fogják üdvözlölni.

Az ellenzék közös értekezlete.

Ma délelőtt a Kossuth-pártban megjelentek: *gróf Andrássy Gyula*, a disszidensek vezére, *Wlasics Gyula* és *Daranyi Ignác*. A vendégeket *Kossuthi Ferenc* fogadta és kalauzálta a párt tanácskozó termébe, ahol ekkor már a szövetkezett ellenzék részéről a következők voltak jelen: *gróf Apponyi Albert*, *báró Bánffy Dezső*, *gróf Zichy Aladár*, *Tóth János*, *Bathányi Tivadar*, *Szederkényi Nándor*, *Justh Gyula*, *Polányi Géza* és *báró Kaas Ivor*. Nyomban közös tanácskozába fogtak, amelyen főleg a képviselőválasztásról és a jelölésekről volt szó. Ez alkalommal hivatalosan is kijelentették, hogy a választásokon a szövetkezett ellenzék a disszidensekkel együtt halad.

A vezérőb-bizottság a képviselőház szüneté alatt is mindennap összejön a függetlenségi pártkörben, hogy a választás dolgában intézkedjék és hogy a kerületek részéről érkező tudakozásokra fölvilágosítást adjon.

*

A szövetkezett ellenzék legközelebbi teljes értekezletét január 2-án tartja, addig csak a vezérőb-bizottság működik, a választásokat előkészítve.

Ma délután *gróf Apponyi Albert* családi ügyben Bécsbe utazott.

Legenda a trónbeszédről.

Ellenzéki körökben, ahol mostanság sok szó esik arról, hogy fölmennek a várba a trónbeszéd meghallgatására és aztán nem lesznek képesek uralkodni indulataikon; — ma azt a hírt kapták fel, hogy a trónbeszédet nem a király fogja foltozni, hanem *Tisza István*, mint — királyi biztos. Az ellenzéki legendát azzal teszük valószínűbbé, hogy egyszer már volt ilyesmi eset a Wenckheim-kormány idejében.

A nemzeti párt.

A nemzeti párt január 3-án délután 4 órakor értekezletet tart a Hungáriában levő párt helyiségében. Az értekezleten való pontos megjelenésre az elnökség ez úton hívja fel a tagok figyelmét.

A Times cikke.

A *Times* bécsi tudósítója az utolsó parlamenti szünet alatt egy kiváló disszidenssel beszélt, aki Bécsbe jött puhatólítani az iránt, vajjon *Tisza István* gróf állását az utóbbi események nem rendítették-e meg az udvarnál.

— *Tisza gróf* — így szólott az illető disszidens — szilárdabban áll a királlyal, mint valaha. Amint itt Bécsben hallottam, meggyőződtem arról, hogy tényleg lesz exlex-választás, aminek eddig vonatkozottam hitelt adni. *Tisza gróf* nagy ember, őt erősen támogatja a király és a király minden tanácsosa.

A disszidens ezután utalt azokra a veszedelmekre, amelyekkel szerinte az exlex-választások járnak. A tudósító abbéli kérdésére, hogy a disszidensek miért nem igyekeznek a veszedelmek elojét vetni azzal, hogy az ellenzék egy rövid indennitás átengedése bínják, azzal felelt,

hogy az lehetetlen, mert ez *Tiszát* túlságosan erőssé tenné. Ő ugyanis erős ember már s keményen esap le, de még keményebb csapásokat osztogatna, ha indennitást adnának neki. Ezért az exlex-választás elkerülhetetlen. A tudósító ezután konstatálja, hogy az országgyűlés feloszlására exlexben a disszidensek fölfogása szerint nem alkotmányellenes, hogy az országban tévesen tartják alkotmányellenes rendszabálynak s hogy nagyon sok volna, ha az ellenzéki szónokoktól azt várnák, hogy e téves fölfogás ellen sikrásszáljanak. Az exlex-választás dolgában az országban tényleg létező alkotmányos aggodalmakat az ellenzék felhasználja annak reményében, hogy azok segítségével le fogja győzni a miniszterelnököt, akiről elismerik, hogy a legtehetségesebb és legerősebb gyakorlati államférfi Magyarországon, de éppen ezért a gyengébbekre nézve nagyon könnyelműen versenytárs.

A miniszterelnök mandátuma.

A belvárosi szabadelvűpárt előkészítő bizottsága ma este 6 órakor dr. *Kautz Gyula* elnökele alatt tartott ülésén elhatározta, hogy jövő vasárnap január 1-én délután 4 órakor a Belvárosi Polgári Kör helyiségeiben pártalakuló gyűlést fog tartani. Ezen a gyűlésen gróf *Tisza István* miniszterelnököt fogják jelölni miután báró *Podmaniczky Frigyes* nem szándékozik többé fellepni. Az előkészítő bizottság nagy örömmel vette tudomásul, hogy a belvárosi polgári kör és a belvárosi szabadelvű demokrata kör egyesült és ez alapon a szabadelvű pártnak biztos kilátása van, hogy a IV. kerületben jelöltjével győzedelmeskedni fog.

A vidék.

Komárom város szabadelvűpártja népes értekezletet tartott, amelyen a következő határozati javaslatot fogadták el:

Mielőtt az ország közvéleménye a végső döntés előtt álló mai politikai helyzetre nézve határozna, a Komáromi szab. kir. városi szabadelvűpárt, ezáltal másodszor, lemondott nyilatkozik meg és ad kifejezést abbéli megengedhetetlen véleményének, meggyőződésének és határozatának, hogy

1. a *Tisza István* gróf és kormányának politikájával, mely nemcsak a parlamenti anarchia megszüntetésére és a törvényhozás működésére, munkaképessége és normális rendjének helyreállítására törekedik, de egyszerűsége miatt akar vetni ama téves és kárhözvont közhíreségek, mely tetszősége, de tartalmatlan jelszavakat csempész a nemzeti közéletbe és ennek hivatott faktorainak munkaságát már-már megbénítja, — minden tekintetben egyetért és az iránt teljes bizalommal és tántoríthatatlan ragaszkodással viseltetik. A komáromi szabadelvűpárt, teljes egyetértésben magának Komárom sz. kir. város közönségének a törvényhatósági közgyűlésen kifejezett véleményével, meg van róla győződve, hogy a *Tisza István* gróf és a vezetése alatt lévő kormány hazafias, erőteljes, öntudatos és feltétlenül szabadelvű irányzatú politikája és munkássága az ország kívánatos békés fejlődését, intézményei megszilárdulását és mindezzel a nemzet boldogulását biztosítja, aminek már eddig is megdönthetetlen bizonyítékai vannak ama nagy nemzeti jelentőségű utításokban és sikerekben, amelyeket a kormány alig egy évi tevékenysége alatt elért.

2. Ugyanezen okoknál fogva, mer a nemzeti szabadelvű politikát híven támogatja, s a szabadelvűség zászlaját és mostani vezérét el nem hagyta, hanem részben és viharban is megengedhetetlen hűséggel, kitartással és minden erejével állt a vezér mellett, mert továbbá magának Komárom város helyi érdekeinek, sőt érzelmeinek és gondolkodásának is mindenkor hűséges képviselője volt és ma is az *Tisza István* gróf és a Komárom sz. kir. városi választókerület mostani képviselője, iránta és a szabadelvűpárt tántoríthatatlan bizalommal és ragaszkodással viseltetik és kijelenti, hogy a legközelebbi képviselőválasztás alkalmával bárkivel szemben és bármilyen más jelölés ellenére is minden erejével melléje sorakozik és megválasztását kívánja.

Sátorfalja-Ujhegyről jelentik: *Zemplén* vármegye mai közgyűlésében egyhangulag bizalmatlanságot szavazott a kormányra. A központi választmányba is az egyesített ellenzék listája győzött, köztük 15 függetlenségi. Az elfogadott indítvány így hangzik:

Az ország alkotmánya súlyosabb helyzetben már régen volt, mint ma. A törvényes rendet és jogbiztonságot elődünk körültekintő bölcsesége és

hazafiassága sarkkövévé tette az 1867-iki kiegyezésnek is, mely rend és biztonság nélkül összes alkotmányos jogaink ugyyszólván semmit sem érnek, mert önkényes kezek lassankint foszlányokká téptetik. A Tisza-kormányunk szövetkezésben a képviselőház elnökével november 18-án követett eljárása egy döntő lépés volt ebben az irányban és ha az u. n. lex-Daniel-nek érvényessége elismertetik, nincs többé semmiféle biztosíték arra nézve, hogy alkotmányunknak lényeges alkotórészt képező, fennálló törvényeink egymásután le ne döntessenek. A lex-Danielben meg lévén ugyanis alkotva a precedens, a következő kormányok mindenikének többé vagy kevésbé hazafias vagy nem hazafias gondokozásaitól fog függni, hogy a hatalom érdekeivel ellentétben lévő vagy ezeknek kielégítését akadályozó törvényeken a lex-Daniel példája szerint egyszerűen tulterve vagy túltehesse magát, miáltal a törvények szentségébe és állandóságába vetett hit és magának az alkotmányunk biztonságára meg is van rendelve. E súlyos helyzetben emeljük fel mi is szavunkat alkotmányunk és törvényes jogaink védelmére és indítványozzuk: mondja ki *Zemplén* vármegye törvényhatósága, hogy a kormányunk alkotmányellenes eljárását a leghatározottabban elítéli és ezért bizalmatlanságot szavaz. Egyúttal azonban kifejezést ad a közgyűlés azon óhajának is — és arra vonatkozólag feliratot intéz a képviselőházhoz, — hogy a házszabályoknak pártközi uton, közmegnyugásra való szabályozása és a törvényes állapot helyreállítása által az ország érdekében a mai válságos helyzet békés uton megoldást nyerjen.

Szabolcs vármegye, mint Nyiregyházáról jelentik, ma délelőtt tartott közgyűlésén bizalmatlanságot szavazott *Tisza István* grófnak. Az erre vonatkozó indítványt *Bory Béla*, a szabolcsmegyei függetlenségi párt elnöke és társai, köztük *Vay Tibor* gróf, a szabolcsmegyei szabadelvűpárt volt elnöke, *Dessueff Aurél* gróf, *Forgách László* gróf terjesztették be. Az indítvány megütöztetésének ad kifejezést a kormány ténykedése fölött s az exlex-választásokat törvényelleneseknek mondja. Elfogadása mellett *Dessueff Aurél* gróf, *Bory Béla* és *Halassy János* szólaltak fel. Az indítvány ellen *Kállay András* volt főispán beszélt. Végül a bizalmatlansági indítványt 147 szavazattal 59 ellenében elfogadták. *Szilcsay Pál* alispánt, valamint a megve több tisztviselőt, akik a bizalmatlanság mellett szavaztak, nagy ovációban részesítették.

Szombathelyen és Vasvármegyében tegnap folyt le a megyebizottsági tagválasztások. A küzdelem nagyon élénk volt, amennyiben Szombathelyen a szövetkezett ellenzék a hivatalos listával szemben jelölteket állított. A megye területén lefolyt választások eredménye még nem egészen ismeretes, de a részlegesen beérkező adatok után ítélve, a szabadelvűpárt került ki győtesen. Különösen Szombathelyen ért el a szabadelvűpárt fényes diadalt, amennyiben *Feldmann dr. ügyvéd*, a párt alelnökét sikerült beválasztani. Szombathelyen az első kerületben megválasztották *Bárdossy István* kir. tanácsost, dr. *Feldmann Bédő* és *Bossányi József* ügyvédet, a második kerületben *Kiskos István* városi tanácsost, dr. *Esső Imre* és dr. *Szabó István* ügyvédet, a harmadik kerületben *Horváth Kálmán* ipartestületi elnököt, *Bors Viktort* s dr. *Dunszt János* városi tanácsost.

Sopron város törvényhatósága ma gróf *Széchenyi* Emil főispán elnökele alatt rendes közgyűlést tartott. A törvényhatósági bizottság szabadelvűpárti tagjai számos aláírással támogatott indítványt nyújtottak be az iránt, hogy a közgyűlés bizalmát fejezze ki *Tisza István* gróf miniszterelnökkel és politikájával szemben. Az ellenzék részéről *Bella Lajos* beszélt az indítvány ellen. Az indítványt 75 szóval 31 ellenében elfogadták. Az eredményt a szabadelvűpárti képviselők zajos éljenzéssel fogadták.

Választási mozgalmak.

Az ugrai kerületben *Tisza István* miniszterelnök nem lép fel újra. Legközelebb levelet ír választóhoz s bejelenti, hogy régi kerületéhez való ragaszkodása dacára meg kell válnia tőle, mert más kerületben — a főváros IV. kerületében vállal jelöltséget. A miniszterelnök maga helyett *Bölgny Józsefet* fogja jelöltül ajánlani az ugraiaknak.

Az oklándi kerület szabadelvű partja *Dániel Lajos* pártelnök elnökletével tegnap tartotta jelöltgyűlést, amelyen sok száz választó jelent meg. A jelölt gyűlés *Kis-György Sándor* unitárius esperes indítványára egyhangú határozattal a kerület mostani

képviselőjét, *Heltai* Ferencet jelölte képviselőjéül, ki a gyűlésbe küldöttség által meghívotván, nyomban elmondotta a szabad ég alatt programbeszédét. A jelölő gyűlés kitörő lelkesedéssel üdvözölte Tisza István gróf miniszterelnököt és az országgyűlési szabadalvupártot.

Temesváriől sürgönyzik a „Bud. Tud.”-nak: Ama híresztelésekkel szemben, mintha a temesvári ellenek vezetői Darányi Ignácot akarnák Khen-Héderváry Károly ellenében Temesvártól felépíteni, magának az ellenzéknek egy itteni organuma, a Temesvári Hírlap kijelenti, hogy a hírek minden alapot nélkülöznek. Maga Darányi Ignác egyik temesvári hírlapíróinak hozzá intézett kérésére azt felelte, hogy a jelölésről semmit sem tud.

A pápai új-párt Kvassay István nagybirtokost, a konstantinápolyi konzulátusi főtörvényszék elnökét küldöttségileg kérte fel a képviselőjelöltségre. Kvassay azonban a jelöltséget nem fogadta el. Az új jelölt személye iránt még nem történt megállapodás. Pápa város régi szabadalvú képviselőjének, *Hegedűs* Lorántnak eddig ellenjelöltje nincs.

A kiscelli Kossuth-párt ma délelőtti értekezletén dr. *Bersenyi* Jenő nagybirtokost kiáltotta ki képviselőjelöltnek.

A szakcsi kerület szabadalvupártjának jelöltje, *Haller* József uradalmi jószágkormányzó lesz mert Kammerer Ernő, a kerület jelenlegi képviselője állítólag a pincei kerületben lép fel. Hír szerint a Kossuth-párt is állít jelöltet a kerületben, de a személyre nézve mindeddig megállapodás nem történt.

A dévai kerületben a szabadalvupárt báró *Szentkerezthy* Györgyöt jelöli a disszidens gróf *Thoroczkay* Viktorral szemben.

Szarvason ismét Krecsmarik János lesz a szabadalvupárt jelöltje. A Kossuth-párt *Harjász* Dánielt akarja ellene felépíteni.

A gyomai, békéscsabai és gyulai választókerületek képviselőjelölése tárgyalásban most vasárnap központi értekezlet lesz Gyomán, ahova a független párt részéről *Lengyel* Zoltán képviselő és *Varasdi* Zoltán külföldi utaznak le.

A lőcsei választókerület szövetségesei ellenzéke dr. *Máriássy* Mihály körvélyesi földbirtokost képviselőjelöltté kiáltotta ki.

Deésen báró Dániel Tibor újra fellép.

Kolozson Rónay Kálmán szabadalvupárti jelölttel szemben *Gál* Gyula földbirtokost lépteti fel az ellenzék.

Az **ükörmezői** kerületben gróf Teleky Gyula szabadalvupártjának valószínűleg nem is lesz ellenjelöltje.

Szolnokon a szabadalvupárt ismét Kiss Ernőt lépteti fel.

A **torockói** kerületben a szabadalvú Boncza Miklós ellen dr. *Balogh* György tordai ügyvédet akarják felépíteni újpárti programmal.

Hat óra alatt szállt a Viktória zászlógyár (központi iroda Budapest, VI., Andrássy-ut 1. sz.) minden mennyiségű választási zászlókat és jelvényeket.

KÜLFÖLD

Az orosz reformok. Egész Oroszországban nagy családát hozott a cáriságot rendeleto, amely a várt alkotmány helyett apró reformokkal akarja lecsendesíteni a nép forrongását. Hogy mennyit érnek ezek a reformok, eléggé mutatja az, hogy *Muravjev* igazságügyminiszter visszavonta lemondását. *Muravjev* tudvalevőleg azért akart megválni állásától, mert az új iránytól féltette hazájának boldogulását.

Pétervárról táviratozzák, hogy a várositanács tegnap tartott ülésén nagy többséggel elhatározta, hogy felterjesztéssel él az iránt, hogy egész Oroszország városi tanácsainak képviselői ülésre hívják egybe. A vár si tanács azonban elfogadta *Sztyukov* és *Kedrin* városi tanácsosok javaslatát, amelyben szükségesnek tartják az ellen panaszt emelni, hogy a rendőrség a házastereket használja fel az olyan személyek ellen való eljárásra, akik az utcai zavar-

gásokban vesznek részt. Péterváron az igazgatóság még mindig nem csillapodott le és különösen az egyetem diákságának liberális része van a von lehaborodra. Az egyetem tanácsa egyhangu határozatot folytat értesítette a kormányt arról, hogy a hallgatóságnak a folyó hó 18-iki és 19-iki utcai eseményei miatt való igazgatósága következtében az egyetemi élet teljesen meg van zavarva és kívánatos, de szükséges is az eseményeket megvizsgálni és a vizsgálat eredményét közzétenni.

Egy moszkvai távirat szerint *Szorgiusz* nagyherceg, Moszkva kormányzója, aki az alkotmányellenzője volt, továbbá *Trepov* moszkvai rendőrfőnök levelet kapott, amelyben értesítik őket, hogy a forradalmi párt halálra ítélte őket. A moszkvai egyetem, a legutóbbi zavargások miatt bezártak. Az előadások február elejéig fognak szünetelni, de akkor is csak abban az esetben nyitják meg, ha addig a rend helyreáll.

Az osztrák kormányválság.

— Saját tudósítók táviratai. —

Bécs, december 29.

Körber miniszterelnök lemondását a király elfogadta és a politikusokat most már az a kérdés érdekli, ki lesz az utódja, aki az osztrák zavarokat szerencsés kézzel elsimítani tudná. A királyi kabinet-irodájának főnöke, *Schiesl* ma fölkérte *Körbert* a belügyminiszteriumban és látogatása állítólag a lemondással összefüggő formalitások elintézésének szolt. *Körberrel* együtt megválnak *Hartl* közoktatásiügyi miniszter is, mert éppen az ő reszortjában történtek a múlt évben oly intézkedések, amelyek a kormányt többször kellemetlenségbe sodorják. A többi miniszterek megmaradnak hivatalukban. Azok a hírek, melyek tegnap *Witte*-ek vasutügyi minisztert állították a kormány élére, ma már teljesen elhalgattak és előtérbe került gróf *Coudenhove* csehországi helytartó neve, aki veje *Tasche* grófnak, a volt osztrák miniszterelnöknek. Mithogy ez a miniszterium csak átmeneti jellegű lesz és előreláthatólag több olyan kérdéssel kell megbirkóznia, amelyek a parlamentben heves ellenzettel találkozhatnak, *Witte* pedig szeretne megmaradni mai állásában egy végleges kormány megalakulása esetén is, kifejezte azt a kívánságát, hogy egy átmeneti kormány vezetését másra bizzák. Különben nem most volna az első eset, hogy átmeneti kormány egy helytartó vezetésével alakult. Ilyen kormányt élen adott *Kielmansegg* gróf, Alsó Ausztria és *Clary* gróf Stajersországi helytartója. Vannak, akik *Buquoy* gróf földmívelésügyi minisztert tartják a jövő emberének a feudálisokkal való összeköttetéseiről és mert a németek is szívesen fogadták annak id jén földmívelésügyi miniszterré történt kinevezését. Ha *Buquoy* nem jönne számításba, ez esetben a korona választása a feudális nemesség egy másik tagjára esnék, de egy parlamentáris kormány alakítása kivan zárva. Érdekos, hogy *Körber* pályafutását még most sem tartják befejezettnek, mert szó van róla, hogy egy átmeneti kormány után megint *Körber* következne, teljesen parlamentáris kabinettel.

Bécs, december 29.

A kormány tagjai furcsa helyzetbe jutottak azáltal, hogy *Körber* nem értesítette őket arról, hogy egészségi okok miatt lemondásának elfogadását kérte. Mithely a miniszterek ezt az értesítést hivatalosan megkapják, ok is be fogják adni lemondásukat, hogy az új miniszterelnök kinevezése után modjukban álljon arról határozni, vajon megmaradnak-e vagy megválnak az állásuktól. Az hisz k, hogy az új kormány csak átmeneti miniszterium lesz, amelynek az lesz a főlata, hogy a pártokkal az ugynevezett alami szükségleteknek parlamentum uton való elintézéséről tárgyaljon. Számítanak arra is, hogy a csehek legalább egyelőre felhagyjanak az obstrukcióval s megkezdik más pártokkal a tárgyalást. Mithely eredményre lesz ennek a tárgyalásnak, az ideiglenes kormány végleges miniszteriumnak fogja a helyét átadni. Az új kormányt mindenesetre ki kell egészíteni, mert *Körber* az e-nöki tárcán kívül a belügyi és igazságügyi tárcát is vezette.

Bécs, december 29.

Politikai körökben ma a következő miniszterlistát tartják valószínűnek:

Buquoy gróf miniszterelnök és belügy,
Schönbörn gróf földmívelésügyi miniszter,
Lamasch egyetemi tanár igazságügy,
Hartl lovag közoktatás,
Call báró kereskedelem,
Steinitz lovag altábornagy honvédelmi,
Harold dr. cseh és
Pientak dr. lengyel miniszter.

Bécs, december 29.

Ö felsége elfogadta ugyan *Körber* lemondását, de forma szerint még nem intézte el. Mára minisztertanács volt egybehiva, de elhalasztották azt akkora, ha majd a felmentő kéziratok meg fognak jelenni. Politikai körökben ma komoly jelöltséget emlegettek *Körber* utódjául gróf *Schönbörn* Frigyes, a közigazgatási bíróság elnökét, azonban a gróf kijelentette barátai előtt, hogy be-tetes s ezért nem fogadhatna el megbízást. Erős ki-látásai vannak gróf *Buquoy* földmívelésügyi mi-niszternek és gróf *Coudenhove* helytartónak, külö-nösen pedig az utóbbinak, mert a németek és a csehek táborában egyaránt népszerű. Ha *Coudenhove* lesz *Körber* utóda, akkor kinevezését nyomom fogja követni az újabb békéltető tárgyalás a csehek és a németek közt.

Az uralkodásának a jobboldalhoz tartozó tagjai körében beszéltek, hogy *Körber* állása akkor rendült meg, amikor a reichsrathban heves támadásokat intéztek a dinasztia ellen; hozzájárult ehhez az a körülmény is, hogy illetékes helyen *Körber* szem-lyében látták az akadályt, amely miatt az ifjú csehek vonakodtak az obstrukciótól elállani.

Beszélik azt is, hogy ő felsége utasította *Kör-ber*et, hogy északi rendelet alapján folyósíttasson 7 és fél millió koronányi inséghitelt, a miniszter-elnök azonban azt válaszolta, hogy a költségvetési bizottságban tett kijelentései után ez lehetetlen. Az uralkodó ragaszkodott kívánságához s megje-gyezte, hogy gróf *Potocky* galíciai helytartó a sa-játjából előlegezett két milliót a galíciai inség eny-hítésére, de *Körber* megmaradt álláspontján s így nem volt számára hátra más, mint lemondani.

Az orosz-japán háború.

Budapest, december 29.

Mint egy tokiói Reuter-távirat jelenti, a japánok tegnap megszállták az egész *Erlung-san* erődöt. A Reuter-ügynökségnek japán forrásból érkező jelentései igen gyakran meg-bizhatóknak bizonyultak és így föltehető, hogy csakugyan ismét a japánoknak oly sikeréről van szó, amely után talán már napok múlva be kell következnie a port-arturhi helyőrség kapi-tulációjának. Az *Erlungsan* erőd elfoglalása rendkívül nagy fontosságú a japánokra nézve és legalább is ér annyit, mint a 203-as domb birtoklása. Port-Arthur városának délkeleti frontján emelkedik, a japánoktól nemrég el-foglalt *Tungkiakansan* erődöt északra és tulajdonképpen már a belső védelmi vonalhoz tartozik, ahonnan az ágyuk gyilkos hatásának Stüssel sokáig ellent nem állhat.

A japán flotta zöme, amely már elin-dult a kínai déli tenger felé, parancsot kapott, hogy térjen vissza Japánba. Egy távirat sze-rint *Togo* jelentést fog tenni a mikádónál. Más forrás szerint pedig azt jelentik, hogy *Togót* és *Kamimurát* tegnap Kobeba várták, és holnap Tokióba mennek, hogy ott átvegyék a mikádó köszönetét. Minthogy a császár egy rendeletben már kifejezte elismerését és külön-ben is az ilyesmi távirati uton is elintézhető és a háborúban sokkal drágább az idő, semhogy tanácsos volna mindenféle udvariassá szertartás-sal elpocsékolni, nagyon valószínű, hogy a két tengernagyot egyebek miatt hívták haza. Nyil-ván tanácsosabb lesz Tokióban, a mikádó elnök-le alatt, ama kérdés felől, miként viseljék a tengeri háborút a közelülő balti flottára való tekintettel. A tokiói tengerészeti hivatalban be-láthatják, hogy nagy kár volna Japán tengeri erejét ezétforgácsolni az indiai ézeforgatorkok közt: tengerszorosok megfagyása végett is elő-nyösebb volna az orosz flottát olyan helyen be-

várnai, amely közelebb van a hazai kikötőkhöz. A japán cirkálóknak feltűnése Amoy és Hongkong vizén, egyébként arra enged következtetni, hogy a japán hadihajók központi állomásait a Pescadores-szigeteken, Formosa és a kínai kontinens közt kell keresni.

Togo és Kamimura hazahívása arra magyarázható, hogy a mikádó e tapasztalt hadvezérek nézetét és ízlését akarja hallani, mielőtt az újabb tengeri hadjárat dolgában meghozná döntő határozatát.

Az erlunsani erődök bevétele.

Tokió, december 29.

Az ostromló sereg nagy sikereket ért el az erlunsani erődök körül. Tegnap nagy akadályt robbantottak fel az erődítmények alatt, amelyek közül több rombadőlt. A robbanás után a japán gyalogság megkezdte a rohamot az erődök ellen. A csata még másnap is tartott.

London, december 29.

A Reuter-ügynökség jelenti Tokióból mai kelettel: A japánok tegnap megszállták az egész Erlungsan-erősséget.

Tokió, december 29.

(Hívtalos.) A port-arthuri hadsereg-ből jelentik: A bal szárny és a sereg közepe 23-án délelőtt 1 órakor felrobbantotta az Erlungsan-erősség mellvédének közepét. Ezután a mellvédet rohamban elfoglalták és a nehéz ágyúk és tábori ágyúk védelme alatt, az ellenséges tűz dacára délnyi vonalat létesítettek. Déluán 4 órakor megrohamtunk és megszálltuk a belső erősségben a nehéz ütegek vonalát és a hegy torkolatáig előre nyomultunk, honnan az ellenség kemény ellenállás után visszavonult. Fél 8 órakor az egész Erlungsan-erősség a kezünkben volt.

Tokió, december 29.

(Reuter.) A japánok veszteségét az Erlungsan erőd bevételenél 1000 emberre teszik.

London, december 29.

A Reuter-ügynökségnek a harmadik japán hadseregnél lévő tudósítója jelenti, hogy Erlungsan bevétele alkalmával a helyőrségből 500 embert elfogtak. A helyőrség egyharmad része elmenekült.

Port-Arthur ostroma.

Tokió, december 29.

Három héttel a 203 méteres maratoni megostromlása után az oroszok visszavonultak az Izsan-erődökhöz; most már csak két század áll ott. A gyalogságon kívül még tüzérség is maradt az erődökben tizenöt ágyúval, amelyeknek mindegyikéhez 200 shrapnel készlet van, a gyalogság fejenként 100 patronnal és 200 kerekgránáttal van felszerelve. Ezer főnyi orosz csapat gyalog a liaotiesani főhadiszállásra vonult vissza. Az oroszok részén 3000-en estek el, a sebesültek száma 5000, a belegekbe pedig 2000. Ideérkezett hírek szerint a japánok a Port-Arthur keleti védővonalát elen folytatott dinamit munkákkal és árokakással erősen haladnak. Az ostromló sereg jobbszárnya sikeresen lövődőzi az új városrészt. Az új támadásra való előkészületek meztörténtek és a roham nyugat és kelet felől egyszerre fog történni, hogy a védők ellenállását megtöbje.

London, december 29.

A *Vladivosztokból* ma ideérkezett „Erlung” nevű gőzös tisztjei megcáfolták azt az ismételt felbukkanó híresztelést, hogy orosz torpedócsúszók-nak sikerült Port-Arthurból *Vladivosztokba* menekülnök. Azt is kijelentik a tiszték, hogy az orosz cirkálók *Vladivosztokban* jó állapotban vannak. Azt jelemtik tovább, hogy a japánok két 29 centiméteres ágyút felállítottak a 203 méteres dombon.

A Times-nak táviratozzák Tokióból: A Port-Arthurból visszatért külföldi hercegi tudósítók mondják, hogy a vár a erősebb, amely valaha ostrom alatt volt, s hogy a japánok által elért eredmények szinte hihetetlenek. A külföldi hírszolgák biztosra veszik, hogy Port-Arthur elesik, de azt mondják, hogy *hamarosan* nem lehet számítani a vár eszére. Egy Monthan fogságba jutott orosz

beszélte, hogy a Kingvanan erősségek védelmében 3000 főnyi seregből csak hatszáz ember maradt meg.

A mandzsuriai hercegr.

Tokió, december 29.

A mandzsuriásági hadsereg főhadiszállásáról jelentik: Kedden déluán 3-kor az oroszok tábori és ostromágyúkkal lövődöztek a Sahon át vivő vasúti híd és vidékét. A Talienumban lévő oroszok Hszian-tunt és Sulin-sunt lövődöztek. Ugyanaznap este fél meztámadta az orosz lovasság Heling-tunt, de a japán lovasság visszaverte. Este fél 9 órakor orosz lovasság körülvette a japán előőrsöket, amelyek azonban megértést kaptak, visszahátréztak az oroszokat. Veszteségeink jelentéke nek.

A hangulat Pétervártól.

Berlin, december 29.

Pétervárról táviratozzák mai kelettel, hogy a felhívatalos *Novoje Vremja* feltűnést keltő cikket közöl Suvorin toltából a narectéri helyzeleiről. A cikk előkészíti a közvéleményt a legregekre s a többek közt így szól:

Előkezt az a válságos pillanat, hogy Port-Arthur már csak napokig tarthatja magát, a második ha órai sora is most dől el a veres összeütközés küzdeben állunk.

A felhívatalos közlemény, amely Port-Arthur elcsútt közvele közelinek mondja, Pétervártól nagy megdöbbenést kelt.

A hullt incidens.

Pétervár, december 29.

Az orosz távirati ügynökség jelenti: *Dubaszov* altergernagyot nevezték ki Oroszország képviselőjévé *Kacnakov* altengernagy helyébe az északi-tengeri esemény megvizsgálására kiküldött bizottságba. *Dubaszov* a jövő héten Párisba utazik, *Kacnakov* pedig visszatér Oroszországba. Januárban *Szkiarov* tengernagy visszatér Pétervárra.

Kuroki levele.

Berlin, december 29.

Egy dortmundi asztaltársaság tagjai szeptember 24-én levélben üdvözölték Kuroki tábornokot, a gróznáti vezért és szerencsét kívántak további csatáihoz. Három hónap múlva most érkezett meg Kuroki következő válasza:

A mandzsuriai csatatéren

1904. november 5-én.

Nagyon örülök annak, hogy oly messziről üdvözöltek a győzelem alkalmából. Mint önök talán tudják, én a német taktikának vagyok híve s annál jobban esik, hogy német urak gratulálnak nekem. Kiváló tisztelettel hívük

Kuroki tábornok,

az első hadsereg főparancsnoka.

HIREK

Budapest, december 29.

— A bolgár fejedelem Budapesten. Ferdinánd bolgár fejedelem ma déluán 3 órakor Bécsből jövet, a budapest-ferencvárosi pályaudvarra érkezett. A fejedelem kíséretével együtt néhány perc múlva tovább utazott Szofia felé.

— A herceggímás állapota. Vaszary Kolos bíbornok a herceggímás állapotában az északra járt az állott be. Orvosai ma reggel ismét megvizsgálták a beteg egyházjedemet s a vizsgálat eredményről a következő kommunikát bocsátották ki:

Vaszary herceggímás 6 emenciája két nap előtt int uenzában megbetegedett; tegnapi 39.8 fokos láza ma csökken; közvétele, általános állapota kielégítő. Bulanes, 1904. december 29. Hegedüs dr., Jordán dr.

Dalben a herceggímás jövető álomba merült, a láz is jóval elábhagyott, így a veszedelmén túl van.

— Ottó főherceg Kairóban. Kairóból sürgönyzik, hogy Ottó főherceg tegnap este egy Lloyd-hajón a legszigorúbb megfigyelésben odaérkezett és Burg gróf ainev alatt a Grand Hotelben bérletet. A főherceg előbb vadászatra Fejső-Egyiptomba megy és ezután a tél egy részét Kairóban fogja tölteni. A szántóban a főherceget senki sem ismeri.

— A krakói püspök kitüntetése. Ma hivatalosan hírül adták, hogy a király dr. Pus na János bíbornak, Krakó herceggímásának a Szent-István rend nagykeresztjét adományozta. A krakói főpap kitüntetése a nagy érdemrenddel összefüggésben van Pusyna bíbornok szereplésével az uioi konkliáven, amikor királyunk megbízásából utazkozott Rappolla megválasztása ellen.

— Kohl Medárd püspök a pápánál. Kohl Medárd dr. felszentelt püspököt, aki Nemes Antal dr. budavári apát ébános kíséretében Rónába utazott, hogy Vaszary Kolos bíbornok herceggímás szerencsekívánatait az évforduló alkalmából a pápai trón elé juttassa, kedden, 27-én fogadta X. Pius pápa. Kohl püspök a kihallgatásra Nemes Antallal hajtatott a Vatikánba, a hol a szentatva a szokásos szertartások mellett, ünnepélyesen fogadta a herceggímás képviselőjét. A püspök ki ejezven a primás hadolatt és szerencsekívánatait, megtegte az egyháza vonatkozó ma.ánreációt. A pápa nagyon megköszönte a herceggímás figyelmét, me egen érdeklődött állapota iránt s viszont minden jót kívánva, áldást küldött Magyarországra egyházi-jedelmének. Ezután a katolikus magyarságról s a magyar egyházi viszonyokról beszégetett a püspökkel, melyekről alaposan van informálva s amelyek iránt a legnagyobb rokonszenvvel viselkedik; végül áldást küldötte a magyaroknak. A püspök kihallgatásának végével a pápa a püspökkísérő Nemes Antal dr. apápiabónost fogadta, ak vel szintén a le. szívésebben elbeszélgetett. Figyelme még a várbeli hívek viszonyaira is kiterjedt s megengedte az apátnak, hogy hazatérzése alkalmával pápai áldást oshasson híveinek. A püspök kísérfolya a kihallgatás után *Miry del Val* álamutikárnál tisztelet, kinél szintén igen szívélyes fogadtatásban részesültek. Azután a herceggímásai egy rangban lévő bíbornokknál tette tiszteletet a püspök, a kik mindannyian melegek érdeklődtek Vaszary herceggímás iránt s szeretetteljes üdvözlétüket küldöttek a magyar egyházjedelmének.

— Uj palotahölgyek. A király a következő főúri hölgyeket a palotahölgyi rangot és előjogokat adományozta: herceg Eszterházy Miklósné, született Cziráky Margit grófnőnek, gróf Széchenyi Sándorné, született Döry Nárália urhölgynek, Cary Aldringen Manfrádné, született Pejacovich Franciska grófnőnek, báró Burian Istvánné született Fejérváry Olga bárónőnek, gróf Elia Jakabné született Lobkovits Mária hercegnőnek, gróf Andrássy Sándorné, született Eszterházy Mária grófnőnek, báró Revali Simonné, született Szapary Irma grófnőnek, gróf Zichy Janosné, született Zichy Margit grófnőnek, gróf Adorjányi Lászlóné, született Apponyi Franciska grófnőnek, gróf Károlyi Lajosn, született Széchenyi Janka grófnőnek és gróf Teleki Gyuláné, született Sennyey Iona bárónőnek.

— Nisard nyugalmaztatása. Nisard vatikáni franciá nagykövet, mint Párisból jelentik, 1905. január elején nyugalmoba vonul. Ez alkalmából a becsületrend nagy tiszti keresztjét kapta.

— Lukács pénzügyminiszter házassága. Lukács László pénzügyminiszter legközelebb oltárhoz vezető királdi Herce Zsigmondnak, a Magyar Államános Közszénbánya Részvénytársaság volt vezérigazgatójának és a tati közszénbányászat megalapítójának özvegyét.

— Montignoso grófnő. Salzburgból jelentik, hogy Montignoso grófnő szülei ma kapták meg az első leveleket, amelyeket a grófnő Flórencből írt. A grófnő azt írja szüleinek, hogy már teljesen nyugodtnak érzi magát és mielőbb látni szeretné szüleit. Alice toscanai nagyhercegné megígerte, hogy a grófnővel találkozni fog, még pedig a Bodentió mellett, Wartegg várkastélyban. Montignoso grófnőnek az a kívánsága, hogy édesanyja Flórencben látogassa meg, nem teheti meg, mert Alice nagyhercegnő, mint Toscana egykori szuverénének felesége, nem akar Flórencbe menni. A grófnő anyjával februar elején fog találkozni.

— A mükedvelők kiállítás. A királyi béra házban lévő jótékonyceh kiállításán ismét megindultak a vásárlások. Eddig több mint húsz ezer korona értékű műtárgyat adtak el. A megnyitás óta egy pár új képet is helyeztek el a kiállításra: Erzsébet főhercegnő, Margittay Tihamérné, gróf Andrássy Tivadér és Bayer Elemér egy-egy olajfestésű tájképet, Lobkovits Rudolfné hercegnő pedig három képet ajándékozott a jótékonyceh. Ez utóbbiak már el

is keltek. A kiállítás, mely napankint 10-től este 8-ig látható 50 állér belépődíj mellett, január közepéig marad nyitva.

— **A katolikus tanügyi tanács.** A magyarországi katolikus tanítók országos bizottságának tanügyi tanácsa ma délelőtti ülésén tartott a Szent István-társulat kistermében. A gyűlés előtt a tanács tagjai a szent sziv templomban misét hallgattak.

A gyűlésen **Ember** Károly elnökölt, aki mindenekelőtt bejelentette, hogy az október hónapban tartott püspöki konferencia elfogadta és megerősítette a katolikus népiskolák tantervjavaslatát, a kath. tanítóképzők képzési vizsgáinak szabályzatát és a tankönyvbírálatról készített szabályzatot. A tanács a bejelentéseket köszönettel vette, tudomásul vette, hogy a püspöki kar, hogy az új tanterveket mieelőbb lépésbe elette. Azután **Dresszger** Ferenc olvasta emlékiratát **Erdődi** Jánosról, a katolikus népoktatás egyik jele-éről, aki harmine évig állott a tanítóképzés szolgálatában. Majd elhatározta a tanács, hogy herceprímást a közeli évforduló alkalmából, a mai üesből távirattal üdvözzli. Ugyasintem köszöni **Hornig** Károly és **Bente** Imre püspököket és **Fehér** Ipoly pannonhalmi főapátot arról az alkalomról, hogy a király őket titkos tanácsosaivá nevezte ki. A tanács ezután részletesen tárgyalta a javított és a képviselőházhoz beterjesztett népoktatási törvényjavaslatot, s hosszabb vita után megjelölte azokat a pontokat, amelyek ellen kifogása van. E kifogások töképp a tanítóképzésre és a katolikus iskolák autonómiájának megszorítására vonatkoznak. A tanács végül több vonás-kban kijelölte a tanács jövő évi működésének több irányelveit.

— **A Vatikán adminisztrációja.** Egy római távirat azt jelent, hogy a Vatikán adminisztrációjában nagy visszafordulások kezdtek fel. A Vatikán egyes hivatalnokai külföldi cégeknek a pápai szőlő címet adták el és még egyéb előnyöket is biztosítottak nekik. Mások pedig valóságos kereskedést üztek pápai nemesi címek és rendjelek adományozásával. A Vatikánban nyomára jutnak ezeknek az ügyeknek és szigorú vizsgálatot indítottak, amelyek eredményét még titkolják.

— **Házasság.** Jámber Sándor, a szombathelyi Mezőgazdasági takaréks- és hitelbank pénztárnoka december 25-én jegyet váltott **Auerbach** József vasvári kereskedő leányával, **Frida** kisasszonnyal. **Strausz** Ionka kisasszonyt eljegyezte **Méh** Dezső pénzügyügyi tisztviselő. **Salgó** Alfréd Z.-Szimáról eljegyezte **Gröhl** Ilonát T.-Ferebesen.

— **A várbaráz falképei.** A budai királyi várpalota bástyáit és a várbaráz nyitott folyosóit 1880-ban építették. A pompás építmény díszítésére faltesteményeket alkalmaztak, amelyek különösen a várbaráz kerek falukében igen jól festettek. Az azóta lefolyt negyedszázad alatt azonban a falképek lekopáltak, s teljesen tönkrementek úgy, hogy a legszebbnek nyoma sincsen már. A királyi palota építészeti bizottsága most azt tervezi, hogy a falképek helyére mozaik képeket alkalmaz, amelyek dacolnak az időjárás viszontagságaival s a freskóknál inkább illenek a monumentális építményhez.

— **Az Országos Polgári Iskolai Tanáregylet** **Lád** Károly elnöke alatt ma tartotta meg választmányi ülését. Az ülésen első sorban azon vitakoztak, hogy a polgári iskolai tanítóképzést a pedagógus vagy az egyetem végezze? A kérdés előzménye az, hogy az igazgatóság hosszabb idő után a kérdés levételét javasolta a választmányának. Itt azonban ellenkezőleg a kérdés napos megvitatását mondták ki s az egyes vidéki körökhöz utalták. Csak az ott lehangzó vélemények megismerése után fog a kérdéssel az igazgatóság újra foglalkozni s ezek alapján tesznek feltételeket a minisztériumhoz. **Volenszky** Gyula titkári jelentését elfogadták és kimondták, hogy a polgári iskolai reformok törvény ujan való szabályozása dolgában leterjesztést intéznek a miniszternek, az, hogy a közszálatyú polgári iskola függő kérdéseit végre is dthőre juttassák. Elhatározta a választmány, hogy mint a középiskolai tanárok, ők is kéri fogadják a magasabb fizetési fokozatok betöltését és a Széll-féle fizetési javaslatnak keresztültételét, mert a polgári iskolai tanárok helyzete most még egyáltalán nem tekinthető véglegesen megoldottnak. Apróbb indítványok tárgyalása után **Lád** Károly elnök az ülést bezárta.

— **A tanítók megajándékozása.** Nehány lap lirt adott arról, mintha a közoktatásügyi kormány újabb körrendeletet adott volna ki, amelyben a tanítószemélyzetet ajándékok elfogadásáról tiltja. Illetékes helyről arról értesítenek bennünket, hogy ilyen rendelet újabb egyáltalában ki nem

adott; de különben sincs arra szükség, mert úgy az állami iskolai gondnokságok, mint a községi iskolaszékek számára még 1901., illetőleg 1902. évben kiadott Utasítás a tanítószemélyzetet tiltja ajándékok elfogadásától.

— **A párbaj ellen.** Az Országos párbajellenes szövetség igazgatótanácsa tegnap **Dárday** Sándor elnöke alatt tartott ülésében folytatta a becsületügyi bíróság eljárásáról készített szabályzat tárgyalását. Az ülésen megjelentek többek közt: dr. **Balogh** Jenő és dr. **Lichtenberg** Kornél egyetemi tanárok, **Dessouffy** Arisztid, **Glück** Frigyes, dr. **Gerendasy** György csatláyanácsos, dr. **Hauser** Adorján főtelügyelő **Klimes** Gyula számzéki elnök titkár, dr. **Szalagyi** Aurél, **Gergely** Ede, **Kende** Lajos, **Földes** Imre és mások.

A tervezet folytatódó tárgyalásának során azok a szakaszok kerültek sorra, amelyek a becsületügyi bíróság előbbi eljárás módzatairól intézkednek. Az eredeti tervezet az eljárás félig-meddig össze akarja egyeztetni a társadalmi felelősséggel, míg ezzel szemben **Dárday** Sándor azt az álláspontot foglalta el, hogy az intézmény hivatva lesz a társadalmi felelősséget új mederbe terelni. Ebben az értelemben az eredeti tervezet módosítását ajánlja. Mindkét felelősséggel voltak hívei, minél fogva a kérdésről hosszabb és rendkívül érdekes vitaközlés indult meg, amelyben **Dárday** Sándor, dr. **Gerendasy** György, **Gergely** Ede, dr. **Szalagyi** Aurél, **Dessouffy** Arisztid, dr. **Hauser** Adorján és **Klimes** Gyula vettek részt. Az igazgatónács végre dr. **Balogh** Jenő azon indítványát fogadta el, hogy az eredeti tervezet mellett sokszorosítani fogja **Dárday** Sándor módosított javaslatát is, hogy a tanács tagjainak alkalmuk legyen mindazt felelősséget behatolni megismerni. A legközelebbi ülés január hó 4-én lesz, amikor az igazgatónács végleg dönteni fog a két álláspont között. Ha a tervezetet letárgyalják, ezzel beveződött a szövetség alapvető munkája és remélhető, hogy a szövetség már tavasszal megkezdí működését.

Az ülés végén **Gergely** Ede főtitkár még bejelentette, hogy botfai **Havás** József udvari tanácsos elfogadta az igazgatónács tagjai közé való megválasztását.

— **Vasuti katasztrófia.** Rómából nagy vasuti szerencsétlenség hírért jelenti a táviró. A katasztrófia két vonat üsözöttközéso következtében a nápolyi—római vasúton **Celtrónál** történt. Egy nápolyi vonat **Cetrano** és **Pofi** között megállott. Utána egy **Rocca-Seccából** elindított vonat rohogott Róma felé és nekiment az első vonatnak. A nápolyi vonat vezetője jellel figyelmeztette ugyan az utána jövő vonatot, hogy álljon meg, de azt nem lehetett kellő időben megállítani, mert görbületen haladt. Az üsözöttközésoben negyvenen megsebesültek, köztük hatan súlyosan. Az anyagi kár is nagy. Rómából segélyvonat indult a baleset színhelyére. A kormány vizsgáló-bizottságot küldött ki.

— **Az üldözött szerkesztő.** **Belgrádból** táviratozta, hogy a rendőrség megszallva tartja a **Narodi List** és az **Oppozicija** lapok szerkesztőségének helyiségeit, nyomdáját és a lapok valamennyi számát napról-napra elkobozza. A nyomdák senkit sem bocsátanak ki. A személyzet fel van fogyerkeztetve, mert a rendőrség támadásától fél. **Mastes** képviselőt tegnap, amikor a nyomdába akart menni, egy csendőrvel robbantott tározta fel. A lakosság fel van bészülve a rendőrség viselkedése ellen, mert nyilvánvaló, hogy az üsözöttközéso befolyása alatt állanak. Tartani lehet tőle, hogy véres üsözöttközéso fog kerülni a dolog. **Volenszky** Gyula az **Oppozicija**-nak **Zimonyia** menekült szerkesztője visszaautasította **Milanovics** kapitány kihívását azzal, hogy a kapitány résztvevett a királygyilkosságban, megszegte esküjét; tehát párbajképtelen. **Volenszky**nek két tiszt volt a segédje, akiket a nái üsözöttközéso miatt írték el.

— **Harc a medvékkel.** **Berlinből** táviratozta: **Fischer** Tivadar állászerleg-tulajdonosnak kellemetlen kalandja akad tegnap este. A mikor bement egy kőtrebe, ahol két medve volt, az állatok rátámadtak. **Fischer** ostorával közéjük csapott, majd az egyik medvét ököllel orron szétte, de mind-ez nem hártotta el a támadást. A mikor már több seblől vérzett, segítségért kiáltott. Alkalmazottai vasrudakkal a kőtrehez siettek és szétgurították a megvadult állatokat, úgy hogy **Fischer** kifuthatott a kőtreből, kinn eszméletlenül rogyott össze. Súlyosan megsebesítve a kórházba vitték.

— **Zirzen Janka halála.** A magyar nőnevelés uttörőjének, **Zirzen** Jankának hirtelenséggel ma vitték át **Bernáth** Béla országgyűlési képviselő lakásáról az Erzsébet-műiskola palotájába. A koporsót virágokkal díszített ravatalra helyezték. Az ország minden részéből érkeztek részvétlávratok úgy az Erzsébet-műiskolához, mint **Bernáth** képviselőhöz. A temetés péntek délután három órakor lesz. A ke-repesi-uti temetőben helyezik örök nyugalomra, a főváros által felszántott díszsírhelyen. — Az állami Erzsébet-nőiskola tanári kara szintén gyászjelentést adott ki, amelyek szép befejező sorai így hangzanak:

Nemzeti nőnevelésünk uttörő, nagy munkása volt ő! Szívének melegével, lelkének nagy erejével egész nemzedékeket nevelt a magyar hazának. Gazdag volt az élete munkában és küzdelmekben! Legyen áldott lenkőlt nagy egyéniségek és szellemének emlékezte!

— **Befalazott nők.** Egy pétervári lap jelenti: Többen tapasztalták, kik a haretőren jártak, hogy kínai falvakban, melyeket idegenek fölke-restek, az asszonyok és leányok nyomtalanul eltűntek. Arra a kérdésre, hogy Mandsuriában egyáltalában vannak-e felnőtt nők, a kínaiak rendesen azt felelték, hogy azok a városokba menekültek. Kiderült azonban, hogy a kínaiaknak ez a válasza nem felelt meg a valóságnak, mert az asszonyok és felnőtt leányok nem menekültek sehova, hanem férjük és apjuk egyszerűen befalazta őket. Ez eseményeknek egyik szemtanúja, **Nemirovics** **Dancsenko**, a következőket írja a kínai nők befalaztatásáról:

„Mikor egy reggel egy kínai házban a hidegtől félig dermedten fölédretem, a falból különös kopogást hallottam. Hallgatóztam s női hangokat hallottam. Előhívtam a házigazdát s fölvilágosítást kértem tőle a különös esetről, de ő nagy zavarában, mit sem akart válaszolni. Végre hosszabb faggatásomra bevallotta, hogy feleségét és lányát befalazta. Azonnal követeltem, hogy a szerencsétleneket bocsássák szabadon. Mikor követelésemmek eleget tették, láttam, hogy a fő falból három lábnyira van egy másik fal is s ebben a sötét, szűk zugban nem kevesebb mint négy nőre bukkantam. Gazdám bevallotta, hogy az oroszok vagy japánok közelédeknek hírére a legutóbb kínai ilyen módon rejti el feleségét és leányait.”

Az elrejtőzés művészetében általában nagy tökélyt értek el a kínaiak. A háboru vonalán belül eső falvakban és tájakon lakó kínaiak udvaraikban vermet ásak, amiknek nyílását vastag földréteggel fűdik be s náddal és füvekkel eltakarják. Ha megkezdődik a harc, vagy közelédek az oroszok, a kínaiak nagy esomé dőlmisszerekkel elrejtőznek ezekben a sötét, földalatti zugokban. Természetes, hogy kínaiaknak kell lenni ahhoz, hogy az ember napokat, sőt heteket tudjon tölteni ilyen helyen. Bátor-ságuk pedig oly nagy, hogy amíg a környéken érzik a veszedelemet, még az orrukot se dugják ki a szabadba. Szaohoban többek között egy tizenhét tagból álló család buzta meg magát ilyen veremben. Rejtkezhelyük azonban nem védte őket eléggé, mert egy gránát áttépte a verem tetejét s megölte mind a tizenkét rejtőzködő kínait. Pedig meg tud halni a kínai, anélkül, hogy csak pilláját is rezdítse a nem is a halálfélelem kergeti őket a föld alá, hanem a gránátok és ágyuk dörgése, amit idegeik nem bírnak el. A jó ember, mondják a kínaiak, belepusztul ebbe a pokoli lármába, amit csak a csun-gukok s más istentelen fajzat tudnak elviselni.

— **Tömeges gázmérgezés.** **Prágából** távirat, hogy az **Unterschosstegen** nevű utcában több házban éjjel gázmérgezés történt és sok család csaknem áldozta lett. A nevezett utcában, ugyanis nemrég új gázvezetéseket raktak le, miközben a szomszédos terület a gáztól megsüppedt és más gázvezetéseket megrongált. A kiömlő gáz az éjjel és délelőtt behatolt több házba és vagy harminckét embert mérgezett meg, akik közül ketten súlyos betegek.

— **Az újví levélforgalom.** A postaigazgatóság közli, hogy az újví nagy postafor-galom kö-sedelem nélkül való lebonyolítása céljából Budapest belparti részén a rendes levél-ordókön kívül kisegítőket is fognak kézbesíteni. A posta-és táviratigazgatóság kéri a közönséget esetleges föl-szólalásoknál figyelemmel lenni arra, hogy a karszalagos levélhordók a kisegítőket.

— **Gyilkosság az iskolában.** **Lomborgból** táviratozta: Az itteni ruthén gimnáziumban ma előadás közben egy **Norabel** nevű tanuló lelőtt

egy tanárt, aki holtan rogyott össze. A gyilkos diák aztán föbe lőtte magát s meghalt. A gyilkos azt hitte áldozatáról, hogy gyűlöli őt.

— **A Syveton-affer.** Párisból táviratozzák, hogy Syvetonnak egy jó barátja a Noilhan a bazaaros liga bizalmi embere megerősíti azt a hírt, hogy Syveton a büntetéstől való féltelmében lett öngyilkossá. Noilhan szerint Syveton két nappal ügyének tárgyalása előtt értesítést kapott az államügyésztől, hogy fölmentése esetén vádat emel közértesítés bünteselekmény miatt, ha azonban Syveton a tárgyalás előtt eltűnik, akkor nem fogják bolygatni a családi életét és megelégszenek azzal, hogy távollétében éltek. Néhány órával később Syveton öngyilkos lett. A békébről Syveton lakásán végrendeletet talált, amelyben Syveton felelőssé teszi meg örökösének. Ezt a végrendeletet röviddel azelőtt írta meg, amikor Gail századossal párbajt vívott. — A vizsgálóbíró Noilhan ügyvédnél házkutatást tartott és számos iratot foglalt le. Bourdillon és Balthazier ügyvédek, akik a házkutatásnál jelen voltak, ez ellen tiltakoztak. — Jules Lemaitre nagyon megvan elégedve antwerpeni utazásának eredményével. Boucard vizsgálóbíró megkeresést intézett az antwerpeni bírósághoz, tudják meg, kinél a megbízásból spekulált Syveton vagy a felesége. Megállapították, hogy Lemaitre Antwerpenből nem hozott magával értékpapirokat.

— **Halálozás.** Büchler Hermann tőzsdélatogató ma reggel, életének 57-ik évében meghalt. Az elhunytban Bónó Irén, a Király-színház primadonnája édes anyját gyászolja. Temetése holnap, pénteken fél hét órákor lesz az Erzsébet-kórtú 48. sz. alatti gyűzőházban.

Tüntőlönk táviratozzák, hogy Levenhaupt Gusztáv gróf bécsi svéd és norvég követ Tamarában meghalt. 1895. óta képviselte hazáját Beesben, ahol szimpátiával találtak. Egyenes lejárata az utolsó XII. Károly svéd király híres hadvezérének Levenhaupt Ádám tábornoknak. Ez az őse fiatalabb éveiben mint bajor kapitány küzdött Magyarországon a törökök ellen.

— **Nasi exminiszter bűntársai.** Rómából jelentik, hogy a delegált bíróság már megkezdte a vizsgálatot Nasi volt közoktatásiügyi miniszter ügyében és vád alá helyezte lovag Rodolfo miniszteri osztályfőnököt és Duranti miniszteri hivatalnokot is, akik Nasi mellé voltak beosztva. Duranti hamis nyugtákkal nagyobb nyugdíjat vett fel Concina tanfelügyelő özvegye számára, mint amekkora azt tényleg megillette. Minden nyugtán tanuként lovag Rodolfo szerepel, ami kétségtelenné teszi, hogy a sikkasztást Durantival együttesen követte el. Duranti kihallgatásakor azt vallotta, hogy ő lovag Lombardo miniszteri tanácsos rendelkezése hamisította a nyugtákat. Rodolfo ellenben mindent tagad. Egyébként azt állította mindkettő, hogy Concina asszony megkapta a nyugdíazott összegeket. A szembesítés alkalmával az özvegy ellenük vallott és azt adta elő, hogy azoknak a nyugdíazott összegeknek még a harmadrészét sem kapta meg. E vállomás alapján, mindkét miniszteri tisztviselő ellen megindították az eljárást azon a címen, hogy ők is bűntársai Nasi exminiszternek.

— **Karácsonyfa-ünnep.** A pesti első bűcsőház-egyesület ma tartotta meg a karácsonyfa-ünnepet, a József-városi bölcsőházban. Az ünnepségen az egyesület párfoglóné: Augusztina főhercegnő is megjelent, az udvarhölgye kíséretében. A főhercegnőt Adler-Bancalari Hedvig urnó s az egyesület választmányja fogadta és a nagyterembe kísérte, ahol a kis gyermekek versekkel és énekekkel köszöntötték a nagy napot. A kicsinyek előadását után Károlyics Béla Mór címzetes püspök üdvözölte a főhercegnőt, aki erre sajátkezűleg osztotta ki a babákat a kis leánykák között.

— **Ötven év halála Amerikában.** Maryland államában, Oldtownban ötven magyarországi származású tót munkást halálos szerencsétlenség ért a napokban. A tótok egy vasúti vállalatnál állottak munkában s egy nagy házban laktak. A ház petroleumoshorok felrobbanása következtében összeomlott és maga alá temette a ház lakóit minő. Ötvenen voltak, férfiak, nők és gyermekek, s egytől egyig elpusztultak.

— **Zajlik a Duna.** A tél beköszöntött a Dunán is. A főváros mentén ma reggel zajlani kezdett a Duna. A felvidékről jött egy csomó jég, mely azonban hamarosan leuszott. A gyér jégzajlás éppenséggel nem zavarta sem a nagy hajók, sem a helyi gőzök közlekedését.

— **Meghalt — a színházban.** Münchenből jelentik, hogy az ottani udvari színházban, a Waltheim előadása alatt, meghalt gróf Arco-Vallen. A hatvanéves édes öreg ur előadás közben hirtelen elájult; azonnal a színházi orvos szobájába vitték, de már nem lehetett segíteni rajta. Agyszélhűtés ölte meg. A gróf hozzátartozói hamarosan értesítettek az esetről, de mire megérkeztek, már csak hűlt tetemet találtak. A gróf a legrégibb bajor arisztokrata család tagja volt.

— **A furfangos kereskedősegéd.** Furfangos módon lopta meg a gazdáját Havas Aladár kereskedősegéd, aki Schinger Mór Király-utca 47. számú ékszerboltjában volt alkalmazva. Amikor valamely vevő eltávozott a boltból, azt állította, hogy a vevő ellopott egy néhány ékszerdarabot. Persze, ő maga lopta el az ékszereket. Tegnap is így tett. Amikor egy vevő távozott az üzletből, bejelentette, hogy két mellűt eltűnt. Schinger a vevő után futott és felelősségre vonta. A vevő tiltakozott, majd az ékszerész, Havas és a vevő a rendőrségre mentek. Itt a kihallgatás alatt derült ki, hogy Havas a tolvaj. A zsebében 20 darab mellűt találtak. Havast a rendőrség letartóztatta.

— **Öngyilkos pénzügyőr.** Hódmezővásárhelyen mint onnan írják, karácsony vasárnapján a pénzügyőri kasszájában szolgálati fegyverrel agyonlőtte magát Fáter Ferenc szegedi pénzügyőr. Fáter ezelőtt Hódmezővásárhelyen szolgált, ahonnan nemrég helyezték át Szegedre. Fáter vasárnap látogatába átment Hódmezővásárhelyre — nyilván már az öngyilkosság elkövetés szándékával — hogy elbucuzzék egy szép iparosnétól, akibe szerelmes volt, Zalamegyében lakó apjához már Szegeden bucsuzó levelet írt. Vasárnap este borozni ment vásárhelyi barátaival. A vendéglőben erőitelt jövedelmű mulatott. Éjjel félúzenketőkor észrevétlenül elment a vendéglőből és bezárkózott a pénzügyőri laknyába, ahol csak Bernát Mihály, egy fiatal és Fráterrel egyrangban álló pénzügyőr volt, aki rosszul lett miatt nem ment el a többiekkel a korcsmába. Fráter agyonveréssel fenyegette Bernátot, kényszerítette rá, hogy nevében néhány bucsulevelet írjon, azután lefeküdt az ágyba és szolgálati fegyverrel agyonakarta magát löni. A ravasz elcsesett, de lövés nem hallatszott. A fegyver azonban nem volt megölve. Fáter dühösen kiugrott ágyából és kényszeríteni akarta a remegő Bernátot, hogy töltse meg a fegyvert. Bernát azonban nem akart engedelmessékedni.

— Ha nem adsz rögtön golyót szétcsapom a fejedet! — kiáltotta Fáter.

Bernát végre is odaadta a töltényt. Fáter megöltötte a fegyvert, aztán ismét ágyára dőlt és megnyomta a ravaszt. Most már eldőlt a fegyver és Fáter holtan maradt az ágyon. Bernát azonnal értesítette a rendőrséget a dologról. Késztelen, hogy Fáter öngyilkosságát követelt el, mert apjához sajátkezűleg még szegeden írta meg bucsuzó levelet. Tettenék oka boldogtalan szerelem.

— **Szilveszter-estély.** A Magyar Kereskedelmi Csarnok Szilveszter-estélye irán rendkívül érdeklődés mutatkozik. A rendező-bizottság oly műsort állított össze, hogy ez az érdeklődés teljesen jogosult. Az estélyen színe kerül Szomaházy István „Cyrano a zsuron” című paródiája, amelyben T. Halni Margit, Medgyessy Vilma, Tanay Frigyes, Szörényi Zoltán és Sarkady Aladár a Víg-színház, Gyöngyi László, Ferenczy Károly és Szomorú Mielos a Király-színház tagjai játszanak. Jögyek a meghívó előmutatása mellett az egyesület helyiségeiben (V., Szabadság-tér 12.) válthatók.

— **Letartóztatott kereskedő.** A rendőrség letartóztatta Weisz Márton fa és szénkereskedőt, aki Upesten a Vörösmarty-utcában hitelbe vásárolt áruval üzletet nyitott. Az üzlet rosszul ment, mire Weisz eladta és hitelezői elől Amerikába akart utazni.

— **Elvesztett pénzeslevél.** Ezzel a címmel több fővárosi lapban közlemény jelent meg, hogy a budapesti posta-távírdíjigazgatóság több váltót tartalmazó levél elveszése miatt az államrendőrség főkapitányi hivatalánál bünyádi feljelentést tett volna. Megállapítottam, hogy az Erzsébet-gözmalom-rezervényszerűség a posta- és távírdíjigazgatóság mellőzésével a rendőrségnél bejelentette, hogy Bernát Emánuel helybeli cég címére feladott ajánlott levelet, mely nagyobb értékű váltókat tartalmazott, a címzett nem kapta meg. A gözmalom ezt a feljelentést elhamarkodta, mert utóbb kénytelen volt a rendőrséget értesíteni, hogy elvesztettnek állított ajánlott levelet tartalmazóval együtt mint hiányos című levél fogva kézbe.

síthetetlen, visszakapta. A posta- és távírdíjigazgatóság nevében — Demény.

— **Egy modern Sámson.** Egynehány bécsi lap megemlékezik egy Lischka József nevű osztrák butorcsomagolóról, akinek a hajában olyan csodálatos erő van, hogy a hajához kötött asztalokat és más nagy súlyú tárgyakat a legnagyobb könnyedséggel emeli föl. Lischkát ezért a tudományért hajtatlának nevezik. A bécsi lapok nyomán egy budapesti német lap is írt a hajátétéről. Lischka ma itt járt szerkesztőségünkben s tiltakozott az ellen, hogy őt osztráknak tegyék meg, mert ő magyar ember. Neve nem is Lischka József, hanem Fejérvári Imre és mindenütt ezen a néven szerepel. A jó fia nem akar kivetkezni magyar mivoltából és nem akarja lejjenni becsületes magyar nevét. Ha már annyi világhíre vergődött magyar ember pártolt el tőlünk, mégis maradt legalább egy — hajatlánk.

— **Riadalom a Nemzeti Színházban.** A Nemzeti Színházban ma este kellemetlen incidens történt. Az első felvonás után s a szünet alatt egy fiatalember epileptikus rohamokat kapott, ami kínos feltűnést és izgalmat keltett a közönség sorában. Az ügyeletes rendőrtisztviselő kivezette a színpadon lévő fiatalembert, aki később dühöngeni kezdett. A mentők kényszerzubbonyt alkalmaztak rá s úgy szállították be a lipótmerei tébolydába. Személyazonosságát nem tudták megállapítani, mert semmiféle irást sem találtak nála.

— **Orosz kártya-statisztika.** A játékszenvedély Oroszország minden osztályában dühöng. Hivatalos statisztika szerint a cár birodalmában évente 2,000,000 rubelt adnak ki kártyákra. A játékkártya gyártásának monopoliuma a „Mária cárnő jótékonyági egyesület”-é, amelynek évi bevétele 1,700,000 rubel, mert a kártyák előállításának költsége 300,000 rubel.

— **Rendőri híreket a vitriolos leány.** A rendőrség ma letartóztatta Valent Jusztina munkásleányt, aki tegnap a nyugati pályaudvar mellett szerelmeitől vitriolos leánytól megöltötte. Hígy Erzsébetet. — Elfogott tolvajok. E hónap 27-én éjszaka Füst Róbert pincérel a gróf Haller-utcai Neuburger-féle korcsmában mulatozás közben 3000 koronát ellopott. A rendőrség ma letartóztatta Bakstatter János 20 éves és Árnay István 20 éves munkátalan csavargókat, akik rabizonyult a lopás. Mindössze 154 koronát találtak náluk. — Eltűntek. A rendőrség ma a következők eltűnését jelentették be: Gallia Franciska szegedi születése 12 éves tanuló leány (Soroksári-ut 46.), Göncz József kisdorjani születésű 17 éves szabótanonc (Szabadság-tér 5.), Hirsch Ignác 23 éves ténylező, Kosek Márton 45 éves nap-számos, Fleischmann Jenő 16 éves inas és Balada Sámuel 23 éves asztalos.

(X) Újévi szerencsejelszerek szilveszteri társasjátékok, tombola, lövés, roulette, tréflák, jóslóművészet, tombola-nyeremények Kertész Tódornál.

(X) Bob hashajtó a legkellemesebb (10 fillér).

FŐVÁROS

(*) **Vosits tanácsos jubileuma.** Vosits tanácsos, a középítési ügyosztály főnöke ma töltötte be hivataloskodásának harmincadik évét. A derék főtitkár elvált az alkalmából a főváros hivatalnokai kara meleg óvációban részesítette. A tanács-ülésen Halmas polgármester üdvözölte Vositsot és rámutatott azokra a nagyszabású alkotásokra, amelyek a jubilálás kiváló vezetése és kezdeményezése alatt létesültek. Vosits megaláztatott köszöntö meg a polgármester szép szavait és köszönetet mondott kollégáinak, akiknek támogatása tette lehetővé, hogy pályáján némi eredményeket érhetett el a főváros javára.

(*) **Uj foglalkoztatási máhely.** Csáky Albin gróf, az általános közjótékonykai egyesület elnöke a VII. kerületi elöljáróságtól kérte, hogy amíg az egyesület vagy maga építtethet, vagy bérletre alkalmas helyiséget talál, a teli hónapokra engedje át a külkeresepesi-uti szükségleteket foglalkoztatási máhelyül. A máhelyben a munkátlanak favágással, faaprítással legalább valamit kereshetnek. Eszlár Sándor kerületi elöljáró a kérelmet pártolással torjesztette be, mert a barak most üres és csak üdvös volna, ha az egyesület még a télen megkezdhetné emberbaráti tevékenységét.

SZÍNHÁZ, ZENE

Wallenstein.

Dramai költemény két részben. I. és II. rész Wallenstein táborában. A két Piccolomini. Írta: Schiller. Fordította: Dóczy Lajos. A „Nemzeti Színház” bemutató előadása.

A Wallenstein-trilógia két első darabja ma szerencsésen lejátszott a Nemzeti Színházban. Szerencsésen, mert dacára a klasszikus unalomnak, amely a nézőtérben uralkodott, a közönség méltó komolysággal hallgatta végig a klasszikus darabot.

Buzgó memoir- és irodalomtörténetkutatóknak sikerült rájönni arra, — amit talán nem is volt olyan nehéz, — hogy a küszöbön levő új-azentudó Schiller halálának századik évfordulója lesz és a mai előadást, mint jubilaris előadást üdvözölték. Kulturális viszonyaink ma már hálástenek olyanok, hogy talán nem szükséges Schillert a közönségnek felfedezni és a múlt század klasszikus formába öntött idealizmusát megvilágítani. Ma már minden ember magánkönyvtárában ott található az olvasó díszkiadásba került Schiller és ha nem igen olvassák is a kissé nehézkes és modern embernek szokatlan alkotásokat, azért nagyon sokan tudnak ma idézni egyet-mást a német költő műveiből. Csakhogy — s itt a bökkenő — a színházlátogató közönség ugyancsak nem ismeri Schillert. A „Stuart Mária” és az „Árnyék és Szerelem”, mint magyar színpadra került termékek könnyeket árasztó érzelmeket csábítottak felszínre, egyéb semmit. A Stuart Mária talán kis sejtést ébresztett fel az emberek lelkében az iránt, hogy valami szokatlan mélység is van a jambusok között amelyből némi életbölcsesség is árad illatosan és nem száraz ködökön keresztül az emberi értelemben. De ez még nem jelenti azt, hogy a délutáni zeurokon drámáról és Nemzeti Színházról csevegő társaság annyira ismerje Schillert hogy most érdemes és okszerű a százéves jubileum házonkívül való kihirdetése.

De ezért el nem vitatható érdemül tudjuk be a Nemzeti Színháznak, hogy a Wallenstein trilógiát kész estén keresztül bemutatja a közönségnek. Elég lesz belőle két este és az emberek egy kis lidere-nyomástól eltérve, amelyet a nekik szokatlan dialógusok okoztak, nyugodtan fogják elkölteni vascorájukat. De többször — félünk tőle — a közönség nem kér belőlük. Inkább elolvassa őket még huszadszor tíz estén keresztül, hogy jól megemészt-hesse a finom, de nehéz gondolatbeli és érzébeli étkeket, mert a színpadon előadva, legalább fele rész el a darabban foglalt szépségeknek.

Wallenstein táborában! A végén felhangzó „Fel pajtasok! Lóra fel!” harci dallama az, ami gyermekkorunk kedves olvasmányainak emlékeiből felzúg egyre s ad kidomborodó reliefot az egész előjáték-nak. Ez az előjáték talán a legszebb, legfényesebb része a trilógiának. Tümegefesztő szempontjából csak egy munkát tudok, amely vele összehasonlítható volna s az *Flaubert* „Salombó”-ja. A markotányos-sátor körül tolongó, egymásba keveredő, össze-vissza zsongó, éneklő, veszekedő és barátkozó minden fegyvernembeli katonák oly színes, változatos, ezü-
tösen és aranyosan ragyogó képet adnak, tökéletesen csoportosítva és még sem diszharmonikusan egybe-olvadva, aminő csak egy fegyvermezett agyvelőből származhatik.

A császári generalissimus itt még meg sem jelenik; az egész előjáték a friedlandi harcok nél-
kül folyik le és mégis, — a költemény minden be-
tűzött oda van véve a neve, a nagysága, erőszakos-
sága és szelidsége, árulása és tragédiája. Ily öntu-
datos művészettel csak a klasszikusok legklassziku-
sabbja dolgozhatott. És munkájában diadalt dia-
dalra aratott a forma, amely ebben az esetben csepp-
pet sem prostituálta a gondolatot. Mert igazán tö-
kéletes művészet volt úgy megalkotni a verseket,
hogy minden soruk felett látatlan szellemként ott
lebegjen a hős és a hősnők minden tragikumára.
Wallenstein bukása előre veti szomorú árnyékát
ebbe a zajos gyűlésekre és már az első jelenésben
felhangzó sírásmúl, a parasztok felajdulásánál,
vezető, hogy Wallenstein elbukott. S hiába a lel-

kes katonáknak ragaszkodása, lelkesedése, vérszer-
ződés, mindenki tudja már ekkor, hogy a fővezért
és a lelkes zsoldos had fogja elejteni. Az ő kreatu-
rái, az ő agymunkájának a szülőttei fogják az első
tört szívbe döfni.

Aztán jön a Két Piccolomini. Itt már in me-
dias res fejlődött a cselekvény. Látjuk az öreg
Octavio sajátságos nemes kétszínűségét, lovagias
bitangságát és előkelő sváhátságát. Látjuk magát
Wallenstein, amint az árulás, a hazárulás ször-
nyetei röpösök körül, látjuk a fiatal Piccolomini
nemes barátságát Wallenstein iránt és magasztos
szerelemét Wallenstein Tökláshoz, látjuk a kapzsi
Buttler nyers modorát és durvaságát, amelyről naiv
lelkek azt mondanák, hogy nemes szív dobog a kül-
szin alatt, mindezt már látjuk és mégsem tudunk
többet az előjátékból nyert tapasztalatainknál.

S ez a kottós expozíció drámai megoldás szem-
pontjából akár fölkészés lett volna ahhoz, hogy a
főmű, *Wallenstein halála*, amely holnap kerül a tri-
logia harmadik részéként műsorra, megismerődjék.
De hát a klasszicizmusnak éppen ez a jellegzetes
tulajdonsága. Mit neki a mese, mit neki a téma;
lelke telve van az örökség csodáival, a hang, a
nyelv, a dal formát kíván, olyat, amely szépségében
örökre megmerevedik és a végtelen szép jellegét
adja. Ez volt a múlt század klasszikusainak legfőbb
érdeme, de egyáltalán legnagyobb büne is Ki akarták
őlni az evolúciót a nyelv formájából és gögös büsz-
keségükben azt hitták, hogy megalkották a tökéle-
tet. És az, amit ők alkotnak tökéletes is volt a maga
nemében, amelyet érdemes volt lakattal lezárni, de
nem volt tökéletes fejlődés tekintetében, mert maga
a fejlődés még nagyobb ur, még tökéletesebb a ge-
nialitásnál.

Az első est véget ért. Mintha templomban lett
volna, a közönség úgy hallgatta, nemes komolysá-
gal, a nagy alkotásról méltó nyugalommal az elő-
adást; — el nem rejtette ugyan unottságát a drága-
kőre megmerevedett szerkezet-részek átfutása közben,
de unalma még valahogy enyhült a fordítás szépsé-
gei folytán. Dóczy Lajos nehéz munkáját igazán szé-
pen oldotta meg. Az ő modern lelke valahogy meg-
érezte, hogy a dekadens klasszicizmus közönséggel szá-
molni kell és megolvastotta némiképp az eredeti
költemény merevségét. Ez külfölden a magyar nyelv
sajátossága következtében is könnyű volt neki, mert
a mi nyelvünk, ha nem is egészen, de valahogy át-
ugratta a múlt század elejéből klasszicizmi vágat
és a Berzsenyi és Kisfaludyak kísérletei dacára
sikerült nyelvünknek jó hamar a könnyebb modor
medrébe jutni. De azért Dóczy hű maradt az erede-
tihez és Schiller zengésének szépségeiből a fordítás-
ban mi sem veszett el.

Az előadás éppugy mint a rendezés kifogás-
talan és szép volt. Anélkül, hogy külön-külön tárgyal-
nók és megbeszélés alá vennék a szereplők játékát,
konstatálhatjuk, hogy valamennyi egyenként és egy-
mással hivatva az összejátszóban figyelemreméltó volt.
Szacsay, Molnár, Gabányi, Mihályfi, Rózsahgyi,
Bakó és Nagy I. már ez előjátékban feltűntek igye-
kezetüikkel. A Piccolominikban Márkus Emma gyö-
nyörűsen játszott, kitűnő volt *Gyenes, Gül, Szacsay,*
Bakó, Iváncs, Beregi és Császár, Jászai Mari mint
Terzky grófnő elsőrangban játszott.

Bródy Miksa.

„A színházak hírei. Az Operaházban hol-
nap, pénteken a *Donauweibchen* postakocsi kerül
színpadra. Arán Dézsi vendégtársulatja, Chapelon
szerepében. Közreműködnek még *Stroyer* Iona
(Madelain) *Hegedűs* Ferenc (Bijou), *Kornay* Richard
(Delorey Marquis), *Kárpát* Rezső (Bourdon). A dal-
mű után a „*Művészvilág*” Csalat második képét
adják *Schmidek* Gizellával és *Grada* Edével a fő-
szerepekben.

A Vigaszínházban a *Szindbád* pénteki előad-
ását érdekes szerepváltozással tartják meg. Az új-
donság egyik főalakját, a kómikust ugyanis *Hegedűs*
Gyula fogja játszani. A szerep mindjárt neki volt
száma, de a kreatúrában gyöngelkedése akadályozta
meg. A *Szindbád* holnap adják hatodszor.

A Színházban vasárnap, január 1-én lesz a
Rátartás királykisasszony tizenötödik előadása. Ezen
az estén *Kovács* Mihály először énekel azt az új
kuplét, amelyet számára a darab szerzői írtak.

A Magyar Színházban a *Huszár-ér* szombati
méréséket hálgyár előadásaira előveti dii nélkül
árusítják a jegyeket. A személyzet már teljesen el-

készült *Stojanovits* Jenő új operet-jével. A *portu-
gallal*. Újnapján délután *Herblay* operettje, A
fecskefészkek kerül színpadra.

„D'Annunzio új drámái. D'Annunzio nem
pihen, — alig otthonosodott meg a „*Jorio leánya*”,
már is új két dráma írásához fogott, amely közül
az egyik — *La nave* (A hajó) a költő legjelenté-
sebb alkotásaihoz tartozik. Szimbolikus történeti
tragédia, amely Velence naggyá fejlődését és
Olaszország jogát az Adria tengerre tárgyalja,
vagyis, mint a lapok írják „*tragédia nazionale*”;
Olaszország apoteozisa a tengeren. A cselekvény
a hatodik században játszódik, ahol a barbár elői
menekülők a lagunaszigeteket várossá változtatják,
házakat, palotákat, templomokat építenek. Szóval
Velence kiemelkedik az Adriai tenger hullámaiból.
Az erősből közszervezetben két család versenyez
az uralomért, a Graticciák (később Gradenigók) és
a Falettiak (később Fallierok); az elsőnek képvise-
lője, az erőszakos és ravasz Marco Gratico, legyőzi
ellenfeleit és Orso Falettot, továbbá annak négy
fiát megvakítja. Ezzel kezdődik a tragédia. Aztán
megjelen Faletto bájos leánya Basiliola, aki Nar-
seshez siet, hogy segítséget hívja Marco Gratico
ellen, akinek ő, mint a keleti alakszokó művészet
mesternője (Basiliola a bizánci korrupciót képví-
seli) a Salomét táncolja, hogy érzékeit felgyújtsa
és aztán megsemmisítse. A három epizódban Marco
fellöbbanó szerelmi szenvedélye van ábrázolva szép
ellensége iránt és a darab azzal végződik, hogy a
nép megvakítja Basiliolát, akitől Marco hiába
akarja elragadni kedvesét. A „Hajó” — (Graticos
szimbolikus hajója „*Tédus mundus*”) minden te-
kintetben újszerű lesz. Kétszáz szereplő fog benne
játszani, számos éneklő kórus lesz, amelynek
Franchell írja a muzsikáját. Lesz benne egy „szent
tánc”, Dávid király mintájára. A darab verseiben
van írva. — D'Annunzio prózai színműve, „*La fae-
cola sotto il moggio*” (Gyertya a véka alatt), amely-
ről csak annyit tudunk, hogy a költő benne egy
modern falusi atride-családot ír le.

„Leoncavallo és Mahler. A *Giornale d*
Italia munkatársa beszélgetést folytatott a minap
Leoncavalloval s a „*Berlini Roland*” szerzője nem
éppen dicsekséggel nyilatkozik a modern német kom-
ponistákról. Ezt az interjút Leoncavallo egy Ber-
linbe intézett sürgönyében megcáfolta. Az interjúról,
Fonacsi volt miniszter fia azonban fenntartja a lap-
jában közölt dolgokat s kijelenti, hogy amit írt, az
hü lekötése a Leoncavalloval folytatott beszélgetés-
nek. Ebben Leoncavallo Mahler bécsi operaházi
igazgatóról is nyilatkozott s úgy tüntette fel őt, mint
aki az ő ellensége. A *Berliner Tagblatt* bécsi leve-
lezője felkereste Mahlert, aki kijelentette, hogy ő
sem nem ellensége Leoncavalloknak, sem nem készül
elő a Roland előadására. Ha az opera vonzerővel
fog birni, akkor színpadra hozza. Egyelőre mit sem tud
röla s a művet egyáltalán nem ismeri. Személyes
ellenségeskedés, még ha ténny is állana, nem befolya-
soltatná elhatározását.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

© *Lolz Károly kiállítása.* A Képzőművészeti
Társulat még a nagy mester halálakor elhatározta,
hogy műveiből kollektív kiállítást rendez a város-
ligeti Múcsarnokban. A kiállítás előkészületeinek
megtételére nyomban egy nagy művészbizottság
alakult meg, mely különösen a művész hagyatéká-
nak rendezését tűzte ki feladatául. E bizottság
tagjainak sorában Lotznak legjobb barátai és a
fréskő mesteriskola tanítványai vannak, akik
közül különösen az utóbbiak azóta szakadatlanul
doigznak a család tulajdonában levő művek rend-
behozásán. Kiállításra fognak kerülni a mester
fréskőinek összes kartonjai, amelyekkel világszerte
dícsőseget szerzett a magyar művészetnek. A vá-
rosi ligeti Szépművészeti Múzeum számára megren-
delt falfestményeknek csupán az apró skiccei van-
nak meg, mert ekkor kezdődött a mester beteg-
sége. Az olajképek között, amelyek a hagyaték-
ban vannak, egész külön kollektív képeznek a leá-
nyának, Kornéliának a képei, melyek közül az
egyikkel Lotz 1896-ban a nagy magyar állami
aranyérmét s többel a külföldi kiállítások nagy
díjait nyerte el. Legérdekesebb részt a kiállítás-
nak azonban a nagyobb műalkotásokhoz készült
vázlatok, rajzok és a papírra vetett gondolatok
fogják tenni, amelyek élénk világot vetnek Lotz-
nak egész munkásságára és művészetére. Ezekből

mintegy hat-hétszáz van a család tulajdonában. A kiállításra kerülő műalkotások közül csupán a hagyatékból lévőek lesznek eladók. A kiállítás február elején fog megnyitni a Múzeumokban.

● **Az Uránia beszámolója.** Ma tartotta 188-ik évi közgyűlését az Uránia Magyar Tudományos Színházegylet, amelyen Molnár Viktor elnök, alamtitkár nagyszabású megnyitószerződésben beszámolt az Uránia múlt évi működéséről. A társaság, amely nem saját érdekét, hanem a legteljesebb buzgalommal és kitartással a közérdeket, az általános műveltséget és jólétét szolgálja, január 21-én ismét egy sikeresen gazdag estendőt zár le. Az Uránia-színház előadásait eddig másfél milliónál több ember látogatta. A jegyeladásból 589 ezer korona folyt be, amely összegből 66 ezer korona jutott tisztelői címén magyar szerzőknek. Az Uránia Magyar Tudományos Színház ma már valóságos kulturális központ. Előadásai szórakoztatók és egyben tanulságosak. És nincs hazai vállalat vagy kulturális intézmény, amelyet úgy ismerne meg bel- és külföldön egyaránt, mint az Uránia-színházat. Az Uránia-színház Magyarországra hozza a külföldet és kiviszi Magyarországra a külföldre, mert nyelve, a kép nemzetközi, de érzése magyar és hazafias. Az elnök végül megköszönte a tagok buzgóságát, a közönség és a sajtó támogatását. A közgyűlés nagy elismeréssel és lelkesedéssel fogadta az elnök és az igazgatóság beszámoló jelentését s Molnár Viktornak külön jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

● **Uard.** Ebers Györgynek ezt a világhírű regényét Gaál Mózes átdolgozta a magyar ifjúság számára s a kétkötetes átdolgozás most jelent meg két díszes kötetben, számos képpel díszítve, a Franklin-Társulat kiadásában. A regény a régi Egyiptomban játszódik, s eleven, sokoldalú képet adja annak a csodás világnak, amely azóta teljesen eltűnt s amelynek lelkét régi papiruszokból és hieroglifákból kell a költőnek feltámasztani. Uardának ez az átdolgozása igen értékes gazdagítása komoly ifjúsági irodalmunknak. Ára a két kötetnek fűzve 7 korona, vázonkötésben 10 korona.

● **Utirajzok és tanulmányok.** Dr. Jászai Rezső, a kiváló piarista tanár, Utirajzok és tanulmányok címmel egy kötetnyi érdekes utleírást adott ki a szerdeltbb ifjúság számára. Közvetlen, szinte csövesző hangon, ékes magyarsággal mondja el az író tapasztalatait s ahol helyén van, komoly bírálatokkal foglalkozik a Nyugat-intézményeivel. A könyvet számos illusztráció díszíti. Ára fűzve 3 korona, vázonkötésben 4 korona 50 fillér. Kiadta a Franklin-Társulat.

● **Fehér Róza és egyéb történetek.** Irta: Mautsch Cornelia. A kötet első Mikszáth Kálmán írt bajos előszót. Már maga az a körülmény, hogy a magyar elbeszélő irodalomnak ez a mestere ajánlja a legmelegebben a Mautsch Cornelia könyvét, biztosítja a könyv nagy értékének. Nem tanúsítjuk mesék vannak ebben a könyvben, hanem a magyar társadalmi életből, többnyire a szabadságharc idejéből vett történetek, köztük egy kis regény is, a Fehér Róza, s egy-egy iróknak meleg szívéről, nagy megfigyelő képességéről, erős magyarságáról és finom művészi érzékről tesznek tanúságot. A könyv ára gyönyörű vázonkötésben 8 korona.

● **Magyar Parlament** címmel új hetilapot indít Rónai A. Lajos hírlapíró. A lap a magyar parlament életében előforduló minden mozzanatról híj képet akar adni, pártszínezet nélkül. Előfizetési ára egész évre 14 korona. A január elején meginduló lapra előfizetheti a szerkesztő címen: Kispeszt, Árpád-utca 28.

● **Új hetilap.** Makay István szerkesztésében *Jegyzőkönyv* címen új hetilap jelen meg a társaságban, melynek első száma után ívelve, nagy hasznát vészik mindazok, akik a községi és közigazgatási ügyekkel foglalkoznak. Az újszajlap szakszerű utmutatásokat tartalmaz.

● **Újságai ajándékkönyvek.** A Szent István-Társulat kiadásában újabban a következő könyvecskék jelentek meg: *Apró történetek* fiatal leányok számára. Irta Tutsok Anna. Ára díszes kötésben 1 korona 80 fillér. *A győri vaskakas.* Elbeszélés a 15-ik bódítás korából. Irta Szerelmenhgyi Tivadar 15-gimn. tanár. Ára kötve 60 fillér. *Petike.* Elbeszélések. Rosegger Péter műveiből összeválogatta Körösi Henrik. Ára kötve 80 fillér.

● **Rákóti György utazása.** Irta Abonyi Árpád. Az Athenaeum, mely ifjúsági irodalmunkat már annyi kiváló alkotással gazdagította, most magyar utazási regényt adott ki. Magyar emberek járják ba benne Afrika érdekes földjét és magyar emberek mennek rendkívül érdekes útjukon keresztül. És így az idegen földet, az idegen népekkel a magyar felfogás tükrében ismerkedünk meg. A regény kalandjai annak az utazásnak keretében játszódnak le, melyre Rákóti György indul és az utjának felkeresésére, kinek már évekkel ezelőtt Afrika belsejében egészen nyoma veszett. Rákóti György kísérőinek egyike: Kovács Miska megismerésére a becsület, hűség és ma-

gyar fiának, a másik pedig: Dandóczy Ferkó, mulatságos típusa a mindég jókedű, furfangos, örökös tréfálkozó, de jószívű cigánylegénynek. Két-tőjük eleményei, a különböző kalandokban való magatartásuk a regény legkedvesebb epizódjait szolgáltatják. Rendkívül kedves az a mód, ahogy ők az eléjük táruló ezernyi csodát, újságot, különlegességet megítélik és magyarázzák. Ugy, hogy Abonyi új ifjúsági könyve nemcsak a legvalóságosabb, de a legmulatságosabb ifjúsági olvasmányok egyike. Ára díszes vázonkötésben 6 korona.

TÖRVÉNYSZÉK

● **Horráth Ádám fölmentése.** Kecskemétről jelentik nekünk, hogy a törvényszék ma tárgyalta Horváth Ádám városi tisztii ügyész bűnügyét, akinek közén nagyobb összegű hivatalos pénzek elkallódtak. Amikor a hiányt észrevették, Horváth Ádám Pakra menekült és ott letartóztaták. De már akkor tudta az egész város, hogy a szegény Horváth Ádámnak nem lesz bántódása miatta. Ivási szenvedélye annyira tönkretette idegeit, hogy utóbb teljesen képtelenné lett minden szellemi munkára és mikor vallatták, akkor is egy zavarodott elméjű ember benyomását tette bírójára. Ma aztán a törvényszék föl is mentette a számlamramító embert.

● **A pánszláv ügyvéd.** Ma hirdette ki a budapesti büntetőtörvényszék Kabina Ferenc békés-megyeri ügyvéd előtt a Kuria jogerős ítéletét. A Kuria helybenhagyta az esküdtbírók ítéletét, amely Kabina nemzetiségi igazgatás sajtóvétségé miatt egy havi államfogházát és husz korona pénzbüntetést mért ki. Kabina ellen tudvalevőleg a budapesti ügyvédi kamara is megindította a fegyelmi eljárást, mert nem tartotta összegegyeztetetnek, hogy egy magyar ügyvéd, aki esküt tett arra, hogy Magyarországhoz s annak alkotmányához s intézményeihez hű maradjon, a magyarság ellen a leglelketlenebb igaztást folytassa a tétajrú lakosság között.

● **Rélet a szolnoki vasutasok ügyében.** A budapesti királyi tábla ma meghozta ítéletét a szolnoki vasutasok ügyében. A tábla ítélete részben megváltoztatja az elsőbírók ítéletét és csak azokat menti föl, akikre büntésemény elkövetése nem volt megállapítható.

A tárgyalás mai második napján dr. Balogh György főügyész helyettes azt bizonyította, hogy a vádlottak, kiket köztestvérségeknek kell minősíteni, az ítéletábla és a Kuria ítéletét alapján, köteleseiket megtagadták és magánosok, illetve hatóság elleni erőszakot követtek el. Bizonyítja ezt az a körülmény, hogy Paulik József fűtőházi főnök felállítására sem léptek munkába, hanem e helyett a pályán álló mozdonyokat megrohanták és azokból kieresztették a gőzt. A vádlottak egy része betört a szivattyúházba s ott néhány dolgomni kívánó embert a munka abbahagyására kényszerített és a gépeket lezserelté.

Ezután a védők igyekeztek megcáfolni a vád állításait és a felmentő ítélet helybenhagyását kérték.

Két óra tájt hirdette ki *Francia* István elnök a tábla ítéletét.

E szerint a tábla részben megváltoztatta a törvényszék ítéletét és *Szendrei Albint 14 napi, Sallai Sándort egy hónapig, Liszónyi Vincét, Teri Istvánt és Horváth Józsefet egyenkint 3 heti fogházra* itéli magánosok elleni erőszak vétségé miatt. Ezekről megállapították, hogy április 21-én berontottak a szivattyúházba és ott *Kovács Sándort és Pipicz Vincét* kényszerítették a munka abbahagyására, ők maguk pedig a mozdonyokat lezserelték. Az ítélet kihirdetésénél a tábla alkalmazta az enyhítő szokást, mert a vádlottak itások és felhevültek voltak a kérdéses napon. A többi vádlottak felmentését a tábla helybenhagyta.

Balogh főügyész helyettes semmiségi panaszt jelentett be az ítélet ellen, mert a tábla hivatali büntetést nem állapított meg a következőkkel szemben: *Telek József, Lovag Lajos, Molnár József, Nagy Jenő, Bacskor Antal, Pozderla János és Pászti János;* továbbá mert *Papp Ferencet* szemben nem állapította meg a hatóság elleni erőszakot.

A védők szintén semmiségi panaszt jelentettek az elítélt vádlottak érdekében.

Végül Balogh főügyész helyettes azzal a kéressel járult a bírósághoz, hogy hivatalosan közölje a Máv. igazgatósággal a jogerősen felmentettek névsorát, hogy azok állásukba visszahelyezhetők legyenek. A felmentettek a következők: *Mihály József, Kertész János, Boda Mihály, Magóczy Ferenc, Boross Béla, Endrei Béla, Bózsó János, Szilvási László, Kovács Sándor, Magyar Vilmos, Hoffmann Vendel, Bozsai László és Nemess Gyula.* Ezek kilenc hónap óta állásuktól fel vannak függesztve s heteken át fogva is voltak.

● **Az ökörmézei választás lakomái.** Közöbön vannak az új választások, pedig még sok pör nincs meg elintézve, ami a régi választások alatt keletkezett. Gróf Teleky Gyula országgyűlési képviselőt 1000 korona miatt bepörölte *Grodzsky* Ödön volt főszolgabíró, a gróf Teleky-féle választások 1903-é. Keresetében részletesen elmondja, hogy az ökörmézei választókerületben 1901 március 17-én indult meg a választási mozgalom és teljes hét hónapig tartott. Ez idő alatt a felperes, a gróf megbízásából, és lakomákat rendezett a választók részére. A választás után a gróf vonakodott kifizetni annak lakoma-költségeit, mire a dolog pörre került. Alperes tagadta, hogy megbízást adott volna felperesnek olyan gazdag lakomák rendezésére. Ezzel a tagadással szemben a bíróság elrendelte gróf Teleky személy s meghatalmítását. Az ügy érdekességét növelte az, hogy a gróf Telekivel szemben k. sebségben maradt *Szén Miklós* képviselőjelölt, nyugalmazott táblai bíró, nyomban a választás után petícióval támadta meg a gróf mandátumát s petícióját ugyancsak arra alapította, hogy a választókat etették-itatták; a Kuria azonban elutasította ezt a petíciót.

A Grodzsky keresetére vonatkozólag a bíróság elrendelte a bejelentett tanoknak a kihallgatását, akiknek egyrésze azt vallotta, hogy etetés-itatás csakugyan történt, még pedig a gróf megbízásából. Erre az alperesi ügyvéd arra terelte a védekezést, hogy a Kuria legújabb joggyakorlata értelmében az ételek és italok értéke a megválasztott képviselő föl nem követhető, akár kiszolgáltatott azok választók részére, akár nem. Erre vonatkozólag most már a f. lperesi ügyvéd kijelentette, hogy a drága ételek és italok javarészt gróf Teleky Gyula kiseretéhez tartozó urak, továbbá a szavazatokot vivő, de szavazati joggal nem bíró fuvarosok fogyasztották el. A bíró erre a legutóbbi tárgyaláson felhívta a felperest, kikből állott akkor gróf Teleky Gyula kiserete, kik voltak azok a nem választók, akik a lakomákban résztvettek. A felperesi ügyvéd felhívásnak ma eleget tett, s nem kevesebb mint 60 tanút — legnagyobb részben előkelő megvevő urakat s birtokosokat — jelentett be, akiket a bíróság arra nézve fog kihallgatni, résztvettek-e a lakomákban, s hogy választók voltak-e akkor az ökörmézei választókerületben? Ennek megtörténte után fog csak a bíróság ítéletet hozni.

● **Gróf és ügyvéd.** Dr. Rozgonyi Jakab ügyvéd Mauthner József ügynök közvetítésével régóta szolgált kölcsönökkel gróf Karácsonyi Aladárnak. A kölcsönöket azonban nem a saját, hanem atyja, Weinberger Mór nevében adta. 1899-ben hatvanhat ezer koronával tartozott a gróf az ügyvédnek, aki 1902-ben már száználfelezet koronát követelt rajta. Gróf Karácsonyi erre uzsora miatt följelentette dr. Rozgonyi Jakabot, aki a följelentés hatása alatt *negyvenhét ezer koronát elengedett.* Mielőtt azonban a gróf visszavonta a följelentést, Rozgonyi az egész száználfelezet korona erejéig bepörölte. A gróf ekkor újra följelentett tett az ügyvéd ellen és az ügyészég el is vállalta a vád képviselését. A vizsgálat során kiderült, hogy Rozgonyi nyolc százalék kamatot szedett és azonkívül, mint atyja ügyvédje, mindenképpen szaporította a költségeket. Végül arra is rábírt a grófot, hogy ügyvédjének vallja és ezen a címen is busás költségeket fizetett magának. Megállapították azt is, hogy nem is az apja, hanem a maga nevében adta a pénzt Rozgonyi. A bevádolt ügyvéd kifogásokat adott be az ügyészég vádirata ellen. A budapesti büntetőtörvényszék váditanácsának ma kellett volna ebben az ügyben döntenie, Rozgonyi azonban nem jelent meg a tárgyaláson, hanem feleségével együtt tegnap váratlanul elutazott Budapestről.

Dr. Rozgonyi Jakab irodavezetője közli velünk, hogy a törvényszék a mai tárgyalást február 18-ára halasztotta. Rozgonyi az erről szóló végzést már öt nap előtt megkapta. A Rozgonyi szökéséről terjesztett hírekkel szemben kijelenti, hogy Rozgonyi tegnap orvosa rendeletére *Meránba* utazott.

● **Csalók eldorádója.** Németországban így nevezik — Magyarországot. Sokszor volt már szó olyan csalókról, melyeket budapesti utálmások német lapokban közzétett apróhirdetések után követtek el. A múlt nyáron például ez a hirdetés jelent meg egy kölni újságban:

Keressék egy jómódú, tisztességes német ur!

család, amely egy királyi herceg törvénytelen gyermekeit örökre fogadná. Az illető egyszerűségekorra ötszáz ezer márkát jutalmat, azonkívül évente kétszáz ezer márkát tartásdíjat kap. Ajánlkozók irának K. B. címre, Kolozsvárra, poste restante.

A jelentkezők Budapestről levelet kaptak, amelyben a hirdetés utazási költség címen háromnegyszáz korona előleget kért tőlük. Többen el is küldték a kért összeget. Némelyek azonban személyes megbeszélésre Németországba hívták a közbenjárót. Egy Révai Manó nevű ember el is ment Münchenbe, ott azonban letartóztatott és két évi fegyházra ítélték. Ennek a Révainak különben érdekes múltja van. Kereskedelmi ügynök volt és ezredorvosi egyenruhában beállított egy dúsgazdag budapesti háziurhoz s megkérte tőle egyetlen leánya kezét. Az állítólagos ezredorvos azt adta elő, hogy le akar mondani rangjáról és privátpraxist akar folytatni. Révainak sikerült befognia a vizsgáztalan háziurat és a házasság csakugyan létrejött. Mikor a szálamosság kiderült, akkor már késő volt. A háztulajdonos kénytelen volt belenyugodni sorsába, hogy elkerülje a botrányt. Tekintélyes évi juttatást adott csaló vejének, az azonban folytatta széthúzásait, míg végre Münchenben rájavesztett.

Az a csalóbanda, amelynek Révai tagja volt, folytatta a hirdetést, az emberek azonban most már óvatossá lettek és nem is válaszoltak a hirdetésre. Valami újat kellett kitalálni. Az örökre adandó gyermek helyett most már az eladó leánnyal kísérleteztek. A nagy berlini, párizsi és frankfurti lapokban a következő hirdetést tették közzé:

Előkelő budapesti magyar család szeretné csinos, husz éves, háziasan nevelt leányát hatszáz ezer márká hozománygyal Németországban lakó, jóízűtől diplomás tisztviselőhöz férjhez adni. Cím meg tudható a kiadóhivatalban.

A kiadóhivatal a kérdezősködőknek a következő címet adta meg: Kemény és társa Budapest, Izabella-utca 70. A hirdetésre több ajánlkozó akadt. Ezeknek egy Kemény Izor nevű ember válaszolt Budapestről. Megírta nekik, hogy a küldött arcképek nagyon tetszettek a főként alá vagyó kisasszonyoknak. Hogy minden kétséget eloszlasson, egy csinos színésznő arcképét elküldte a főlegényjelölteknek, akiknek azután azt is megírta, hogy ő hajlandó volna a házasságot közvetíteni, minthogy azonban az illető hölgy jelenleg a Rivierán üdül, utiköltségre és más kiadásokra — ezer márká előleget kért.

Voltak, akik elküldték a kívánt összeget. Ezeknek aztán nem is válaszolt többé Kemény. Csak mikor több följelentés érkezett ellene az ügyvédséghez, akkor följajánlotta a följelentőknek, hogy kárunk egy csekély részét megtéríti. Legtöbben el is fogadták az ajánlatot, mert idegenből senki sem próbálódik szívesen. Akadt azonban egy ember, egy Kurischer Ferenc nevű kölni mérnök, aki család címen tett följelentését semmi szín alatt sem akarta visszavonni. A budapesti büntetőbíróvárszék vádpancse vád alá is helyezte Keményt.

Mára volt kitérve ebben az ügyben a végtárgyalás. Kemény azzal védekezett, hogy házasságkötésvetítéssel illetészerien szokott foglalkozni és az ezer márká utiköltségre kellett neki. A beidézett tanúk azonban, akkre hivatkozott, csak egyetlen egy olyan esetre emlékeztek, amikor Kemény közbenjárja az Adler nevű ember leányának férjhezadásánál, de ez sem sikerült neki. Dr Varga kir. ügyész erre azt az indítványt terjesztette a bíróság elé, hogy küldje vissza az iratokat a vizsgálóbíróhoz, hogy állapítsa meg Kemény eddigi viselkedését, hallgassa ki az Adler-családot, vajjon igaz-e az, hogy hatszáz ezer márká hozományt akartak leányuknak adni s egyáltalán tárgyalni velük Kemény a németországi főlegényekről. Minthogy a királyi ügyész indítványához a védő is hozzájárult, a bíróság a tárgyalást elnapolta s a vizsgálat kiegészítése végett visszaküldi az iratokat a vizsgálóbíróhoz.

TAVIRATOK

A Vatikán és a hágai békekonferencia.

Róma, december 29. A Patria azt írja, hogy a vatikáni államtitkárság lépéseket tett azért, hogy a szentszék is küldhessen képviselőt a második bé-

kekonferenciára. A szentszék a Patria szerint Vilmos császárt kéri fel közbenjárónak.

A német kereskedelmi szerződés.

Bécs, december 29. Gróf Tisza István miniszterelnök ma délután az időközben Bécsbe érkezett Hieronymi Károly kereskedelemügyi és Tallián Béla földművelésügyi miniszterekkel, valamint Lestvianszky és Ottlik miniszteri tanácsos szakelődökkel résztvevő a külügyminiszteriumban tartott közös miniszteri értekezleten. Azután a három magyar miniszter a szakelődökkel a magyar miniszteriumba ment, ahol a tanácskozást folytatták. A két magyar szakminiszter és a szakelődök még itt maradtak és holnap folytatják a tárgyalásokat osztrák kollégáikkal az osztrák belügyminiszterium épületében. Tisza István gróf miniszterelnök ma este visszatért Budapestre. Hieronymi és Tallián miniszterek holnap hagyják el Bécsot.

Bécs, december 29. A kereskedelmi szerződés tárgyalások mai állása olyan, hogy az osztrák és a magyar szakreferensek már legközelebb Berlinbe utazhatnak a tárgyalások befejezésére, addig pedig sűrűn folynak a távirati eszmecsere az ellentétek elsímitására. A tárgyalások alapját a holnap tartandó konferencia fogja megállapítani, amelyen a szakminisztereken kívül a referensek is jelen lesznek. A főkérdéseket még mindig az állategészségügyi egyezmény okozza. Holnapra berlini táviratot várnak Bécsbe s ettől függ a tárgyalások siettetése.

Az új görög kormány.

Athén, december 29. Az új kabinet megalakult Delianiszisz elnöke alatt. A külügyi tárcát Szukessz vállalta el.

A marokkói konfliktus.

Madrid, december 29. A marokkói szultán követe, Mohamed el Mukri — ideérkezett és tárgyalásba bocsátkozott a francia nagykövettel és a spanyol külügyminiszteriummal. Lehetséges, hogy a marokkói szultán és a külföldi hatalmak közt az idegen alattvalók kitiltása miatt támadt konfliktus el fog simulni.

Páris, december 29. A Havas-ügynökség jelenti Toulonból: Hír szerint a Cserlemagne és a Jena páncéloshajókat küldik Marokkóba két cirkáló kíséretében. A kikötőben nagy a sűrűség-forgás.

A bur alkotmány.

Fokváros, december 29. Hír szerint Milner a bur vezéreknél Krüger temetése után tartott gyűlésen képviselői kormányt javasolt, melybe 23 tagot választanak és 12-öt kineveznek. A képviselők köszöntést mondtak Milnernek a javaslatért, amelyet azonban végleg nem fogadtak el. A tanácskozás eredménytelenül folyt le. Felelő volt, hogy a két párt egymáshoz való viszonya kevésbé formális és hideg, mint eddig volt.

Közzgazdasági táviratok.

Bécs, december 29. Eladott buza tiszavideki 10.70—11.15, bányási 10.40—10.85, mosoni 10.40—10.65 K. Rozs: tót felvidéki 8.10—8.25, pestmegyei 8.10—8.25 K. Tengeri 8.20—8.35, La Plata 7.95—8.10 K. Zab 7.30—7.80, válogatott 8.15, csehországi 7.50—7.75 K.

Páris, december 29. Osztr. magy. államvasút 750.— Új török konzol 88.20 Egyiptomi járadék 105.50 Osztr. Landerbank — Páris bank 12.57 3/4 franciaia jár. 97.65 Magyar aranyár. 101.90 Déli vasút — Osztr. aranyár. 101.15 Török sorsjegye 127.— 4/5 olasz járadék 105.20 Ottomán bank 5.11— Osztr. földhitelintézet 13.29 Dohányrészvény 354.— Magyar jelzálogbank 566 —

Berlin, december 27. 4.2%-os papír-járadék — 4/5 osztr. arany-járadék 101.50 Osztr. hitelrészv. 212.75 Déli vasút 17.40 Orosz bankjegyek 218.05 4/5 új orosz kölcsön 91.— Disconto-Commandit 198.60 Dynamit Trust 193.25 Harpeni 21.40— 4.2% oszt-járadék 100.25 4/5 magy. arany-járadék 99.90 Magy. koronaár. 97.90 Osztr. m. áll. vasút 140.25 Belső váltóár 84.90 Olasz járadék 104.75 Ált. Villamos Edison 236.90 Gelsenkirchen 232.25 Laurakohó 248.90.

Frankfurt, december 29. 4.2%-os papír-járadék 100.50 4/5 osztrák arany-járadék 101.70 4/5 magyar arany-ár. 99.80 Osztr. hitel részv. 212.70 Osztr. m. áll. vasút 140.40 Északnyugati vasút 105.50 Buschrad vasút 260.— Londoni váltóár 204.85 Borsveroin 141.— Villamos részvény 151.60 3/4 m. arany kölcsön 84.— 4.2% oszt-járadék 110.60 Osztr. korona-járadék 90.10 Magyar koronaár. 99.90 Osztr.-magyar bank

117.50 Déli vasút részvény 17.40 Elbevelgyi vasút 106.60 Bécsi váltóár 84.95— Párisi váltóár 81.02 Union-bank 142.70— Alpesi bányarészv. — —

Nyitlér.

E rovatban közölteként nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Legelőgansabb uri ruhákat
legdivatosabb kiállításban, valamint előnyös ruhabérletet ajánl

TILLER MÓR és TÁRSA

es. és kir. udvari szállító
Budapest, IV. kerület Váci-utca 35. szám.

GRÜNWARD SÁNDOR Czimiroda Vállalat

elvállal árjelvényeket és körleveleket szétküldését Kertész-utca 39. Telefon 504. Pütröda Kerepesi-ut 30. (Sesszsióház.) Éjjel nappal foglalkoztat czimírók.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Új előfizető. Fejérmegye váli kerületi képviselői függetlenség programmal. Fia a kért politikusként. Viatkozók. A kért jelszavak tények munkatársak. Volt annak a lapnak és angolozási tanulmányulatt. Ott is ment férjhez. A részletek nem emlékszik és most nem is állapíthatjuk meg. 6 irat-e azt a bíráló. — 1000 Budapest. 1. Megbizottja is tanítási, ha kellő képzetése van és az iskolákhoz hozzájárul. 2. Tanítói vagy lelkészi képesítés. 3. Árusítást. — Sárvar. Nem ismerünk ilyenféle jelzést. — E. D. Pomáz. Nem szabad. Csak keresztnév szabad. 2. Joga van mindenkinek följelentést tenni a törvény áthágása miatt, még pedig a szolgabíróról, vagy városi rendőrkaptány-ságnál. — Kiváncsi. Fokozatos a letelepedési irás. Nyomban meg kell fizetni. — E. A. Bajnok. 1. Ha ugyanabban a községben nyit főközsület, nem kell külön engedélyt vezetni. 2. Állatnia a legújabb ker. miniszteri döntés szerint, hanem hátré bízhatja az illető vezetését. 2. Arra a éra nem ajánlunk folyóiratot, célszerűbb, ha bármely könyvkereskedőnél könnyebb szepirolalmi művet kér. — 43459 sz. előfizető. Jóakaratunkról és szolgálatkészségünkéről a jövőben is mindenkori meggyőződhetik. Végelentül sajnáljuk, hogy ez esetben készségünket nem bizonyíthatjuk be, mert minden igyekezetünk dacára sem sikerült annak a megszűnt lapnak régi példányát megszerezni, sem pedig a kívánt mintát. — 45158 sz. előfizető. A kuruzslás hibájába esnénk és mindenekelőtt ennek okozniuk kár, ha ebben a rovatban orvos tanácsot adnánk. Ezt csak orvos teheti meg és pedig személyesen, alapos vizsgálat után. Jól felfogott érdeklődés ajánlunk, hogy orvoshoz forduljon és kerüljön minden háziaszt. — J. Sz. A. Körmend. 1. Nem csaszárnák hívták, hanem főlegényeknek a betérő gallokk elleni küzdelemre; Cincinatus a neve. 3. A postahivatalunk tévedésben van. Ausztrália is csatlakozott a világposta-egyesítéshez, tehát oda is lehet nemzelektől levelezőlapot küldeni. — R. M. Salgótarján. Elvagyunk látva. Köszönjük. — 73. Nyavességy. Van főkonkultus. Cím: Filtsch Emil főkozsul, Hamburg. Ha sűrűs elintéztet akar, akkor ajánlatos, sajnos, nemetl irni. Lehet azonban magyarul is, de akkor, ha nincs magyarul érto közeg a konkultusban, bizonyos késés szenved az ügy elintézésén. — M. Gy. Hódász. Nem tudjuk, ez idő szerint hol tartózkodik. — Mernők, Ujvidék. Ludvig Gyula főrendiházi tag, miniszter, tanácsos, galgóczi Schober Alberti, Banovits Kajtán, Marx János, dr. Stelina József, Neugebauer Viktor, Geduly Gyula min. tanácsosok, igazgatósági tagok; dr. Kiss János, dr. Barisch Gusztáv, Szarvassy György, Lingauer Jenő min. oszt. tanácsos, Szabély Kálmán, Gulácsy Béla, Forcher Adolf, Kotányi Zsigmond főfelügyelők; Kovács Lajos, Dásey Lajos budapesti illetvezők. Máv. igazgatóság; Andrássy ut 73—75 sz. — G. G. 1. Szabad, de nem kell vasárnap délután nyitvatartani. 2. A pénzügyminiszter minden vasárnap délután 11 órakor fogad. Ha elmarad egy vasárnap a fogadás, akkor azt megelőzőleg közli lapunk. — Kereskedő Érekekvár. Ilyen nevű hivatalnoka a képviselőháznak nincsen. — Régi előfizető leánya. A „Mikulás” szó a Miklós névből származik. Régi germán ünnepet vett át a keresztény vallás. A németek Mikolának neveztek Nikolaus után. Nevét a Miklós-naptól kapja. — T. Z. Kassa. Cárakat elvétel nem ajánlunk. Tessék a lapunk hirdetésit rovatát figyelemmel kísérni. — 45665 sz. előfizető. Nem kell franciául tudni. Forduljon egyébként kérdésével Riffault Ágoston francia főkonkultus-hoz. Budapest, VI. Dólab-utca 24. sz. Ott megkapja a kívánt fölvilágosítást. — K. M. Magyar. 1. A Korea felüli uralkodó volt a közvetlen oka a háború kitörésének. 2. Időközben elintéztet nyeri. 3. Nem lehet biztosan tudni, de nem valószínű, miután az exek elkorult, beteges és nem lehet megmondani, mikor szünik meg. — E. Kraenz. 1. Neves író. 2. Amikor az illető intézmény, ahol vizsgálni akar, a többi maturalandusnak kell jelentkezni. Tessék az intézet igazgatójához kértetést intézni. — G. G. Alezredes. — E. D. tanárjelölt. Minthogy most még nem nyilvános az iskola, amelyben tanúdkodik, nincs joga más kedvezményre, mint az önkénteseké. Próbálja meg azonban az önkéntes szolgálattal évet veltat, hogy kitölthi adja, míg az iskola megnyeri a nyilvánossági jogot, akkor aztán kérje a tanítói kezdemény, amely akkor törvényesen kijár neki.

REGENY

Detektiv-kisasszony.

Irla: OLD SLEUTH.

(30)

Kaete ebben a pillanatban előlépett, mert látta, hogy Henry arcát a szégyen pirja borította el és szigorú, erős hangon így szólt:

— Csak hagyja, Henry! Én majd meglátogatom! És ne felejtse el, bármi is történjék, én bízom önben és hiszek ártatlanságában, valamint abban is, hogy ártatlansága nem sokára napfényre jő! Ne csüggedjen tehát, legyen bátor — a kedvemért!

— Oh, Istenem, nem kell félnie, Kaete kisasszony! Én bebizonyítom, hogy ártatlan vagyok, még akkor is, ha abban, hogy ezt elérjem, a pokol minden kínjait kellene átszenvednem.

Két órával később Henry a börtönben ült. Másnap reggel minden lapban állott az a nagy lopás, mit egy előkelő bankban valami vakmerő tolvaj követett el.

Az ellopott értékpapírok közül az illető ötöt folyósított és legutoljára egyik bankban akarta értékesíteni, ahol aztán rájöttek, hogy ezek a papírok a megkárosított bankéi.

Az elődől megkérdezték, hogy kitől vette és így tovább mentek, míg végre megtudták annak a férfinak a nevét, ki először bocsátotta a pénzpiacra.

Ez a legutóbbi egyén leírta, hogy milyen külső férfi adta át neki a papírokat eladás végett és ez a leírás a Coulter Dick alakjára illett. Egy órával később a detektiv elfogta Coulter Dicket.

Az utóbbi a legnagyobb hidegvérrel engedte, hogy elfogják. Azt állította, hogy ártatlan és a papírokat egész jóhiszeműleg vette át New-York egyik legelőkelőbb bankjában.

További leleplezései során elmondta, hogy a papírok valami Wilbur Henry bankhivatalnok kezéből jutottak hozzá. Wilbur az „Attr, Comstock és társa” cég bankházában van alkalmazva és így ő azt hitte, hogy a papírok törvényes uton jutottak Wilbur kezéhez és így az ügylet rendben van.

Az említett bankházat rögtön tudósították erről. A bankban pedig mindjárt megállapították, hogy a papírok a milliókra rugó értékpapíropósból valók.

Ezt a vallomást nyomban eskü alatt jegyzőkönyvbe vették és mint már fentebb elmondottuk, Wilbur Henryt elfogták.

Az igazi bűnösök a legnagyobb ravaszsággal vitték keresztül azt a törvényt, amely Wilbur Henryt tüntette föl a büntény elkövetőjének és oly ügyes fondorlattal vették körül a szegény fiatalembert, hogy senki sem hitt ártatlanságában.

Az államügyész kijelentette, hogy az ügy oly tisztá, mint a nap és nincs szükség semmiféle további kutatásra.

A detektívet, mint rendszerint ilyen esetekben, az égis emelték, ügyességüket és éleslátásukat nem győzték elcsopót dicsőíteni a törvényszéknél. Egy szóval, minden arra vallott, hogy szegény Wilbur aligha menekül és élete végéig ülhet majd a zárkában a multakon elmélkedve.

A Henry elzárását követő napon egy különös külsejű öregasszony jelent meg a börtönben és engedélyt kért arra, hogy a fogoly Wilbur meglátogathassa.

A felügyelő megadta az engedélyt és az öregasszony bevezették a fogoly cellájába. Alig tette be a lábát, így kiáltott fel:

— Jó Istenem, fiatalember, hogy tehetett ilyet! Soh'ne hittem volna, hogy ön meg fogja lopni a börtönt!

Wilbur Henry rögtön észrevette, hogy ez az az öregasszony, ki neki már egyszer oly nagy szolgálatot tett.

Abban a pillanatban, mikor a börtönőr kiment a cellából, az öregasszony megváltoztatta hangját és élénken, de mégis nagyon komolyan azt mondotta:

— Nos, most már megtörtént! De legyen bátor! Majd minden kiderül! A gonoszok alávaló ítéket

eszeltek ki — de még ravaszbabul fogják majd őket kijátszani.

— Kicsoda ön? — kérdezte Henry.

— Emlékszik még reám?

— Bizonyára!

— Nos tehát: ön tudja, hogy én ki vagyok és milyen cél vezet — az igazi rablóknak nyomában vagyok.

— Ez lehet, hogy így van. De mielőtt ön még az igazi rablókat a törvényszéknek átadhatná, engem már bizonyára elítélték.

— Önt sohasem fogják elítélni! Egész nyugodt lehet.

— Nagyon hálás vagyok önnek, hogy ennyire érdeklődik irántam és ügyem iránt; de könnyen meglehet, hogy ön túlságosan bizik reményeiben.

— Én tizenkét óra lefolyása alatt felnyithatnám az ön börtönének ajtaját, ha helyesnek találom; de ne feledje el, hogy ön megígérte nekem, hogy segédkezet nyújt az értékpapírok megszerzésénél.

— Igéretem meg is fogom tartani!

— Aikor csak várjon türelmesen a börtönben, mindaddig, míg elérkezik a kellő pillanat arra nézve, hogy börtönének ajtaja feltáruljon.

— Miért nem történhet ez meg rögtön?

— Én ugyan még ma elfogathatnám a tolvajt, de akkor nem kapnám meg az értékpapírokat is, már pedig ez utóbbit nekem okvetlenül elő kell teremtenem.

— És reméli, hogy ez sikerülni fog?

— Igen!

— Mennyi idő alatt fog ez bekövetkezni, mit gondol?

— Lehet, hogy egy pár óra múlva, de az is megtörténhetik, hogy csak néhány nap múlva.

— Védőügyvédet kérjek-e?

— Nem, arra önnek nincs szüksége.

— Már azt sem tudom, hogy hány ügyvéd ajánlotta fel szolgáltatást.

— Természetes; azt magától érthetőnek tartják, hogy olyan férfinak, ki egy millió dollárt ellopott, bizonyára sok pénze van.

— Akar egy szívességet tenni nekem?

— Mi volna az?

— Látogassa meg anyámat.

— Elfogatása után két órával később meglátogattam édesanyját.

— Milyen titokzatos nő ön! Honnan tudta meg oly hamar, hogy engem elfogtak?

— El voltam rá készülve napok óta, mert tudtam, hogy az összeesküvés terve teljesen kőzen állott.

— Én egész életemmel tartozom önnek és ha becsületelem visszakapom, azt is önnek köszönhetem.

HUSZADIK FEJEZET.

Az oroszlan barlangjában.

Az öreg hölgy esodálkozva kiáltott fel ebben a pillanatban és így szólt:

— No, no, fiatal ember, nagyon sajnálom, hogy az ördög rossz utra térítette és ilyen súlyos bünt követett el, de remélem, a többi gonosztervek okukni fognak az ön példáján.

Az öreg asszony elhagyta a cellát és az éppen vele szembejövő Cameron oly grüloletes pillantást vetett feléje, hogy az ő is észrevette és azt kérdezte tőle:

— Ismeri ezt az asszonyt?

— Nem, nem, felelte Cameron — és egy kis idő múlva hozzátette:

— Azt hiszem, ebben a pillanatban nem tudnék reá nézni arra a fiatal emberre. Én mindig nagyon érdeklődtem iránta és romlása nagyon fáj nekem. Elhalasztom látogatásomat. Mr. Cameron megfordult és követte az öreg asszonyt.

Valami nyugtalanító érzés és még valami nyugtalanítóbb grany töltötte el egész lényét.

Tele volt folyton aggodalommal; félt, hogy egyszer rajtakapják. Lopásából eredő fél vagyonát bizonyára szívesen odaadta volna, ha megtudhatta volna, hogy a francia szabaleány eltűnt a föld színéről. Addig nem érezte magát biztonságban, amíg ez a ravasz és rejtélyes személy a világon van. Valami rossz sejtélem szállotta meg és ebben a pillanatban képesnek érezte magát arra, hogy egyik bűnét eltitkolandó, másikat kövessen el.

Az öreg asszony a börtön épületét elhagyva, a város felé indult.

Mr. Cameron követte.

A kétségbeesett ember a legkétségbeesettebb eszközökhöz akart fordulni és csak alkalomra várt.

Az öreg nő a South-Street-re ért, átmélt a hidon és a gőzhajó-állomás várótermébe ment, a Roosevelt-Street-en.

Mr. Cameron nyomon követte és éppen abban a percben lépett be a váróterembe, mikor az öreg hölgy a női váróterembe ment át.

Leült és elhatározta, hogy várni fog mindaddig, míg ismét ki nem jön.

Alig mult el egy pere, mikor egy fiatal és kellemes külsejű nő jött ki abból a tereméből, melyben az öreg asszony eltűnt. De az, kire Mr. Cameron várt, még tíz pere múlva sem jött ki. Olyan időben történt ez, amikor még kevés utas volt.

Mr. Cameron elfáradt a várakozásban, a váróterem ablakához lépett és benézett rajta.

Senki sem volt benn.

Resurrant a női váróterembe, áthaladt rajta, körülhúzott, de nem látott senkit.

A helyiség teljesen üres volt, különös módon, titokzatosan szökött el a jó madár és ő ismét felsült.

Aztán észbe jutott az a fiatal hölgy, ki nem sokára az öreg asszony eltűnése után jött ki a tereméből és vad szitkozódásban tört ki.

Most már biztosan tudta, hogy ellenfele csak a női detektiv lehet és pedig — nézete szerint — a legravaszabb és legálomabb nők egyike.

Eközben Goelot Káte, aki ilyen állítózatokkal folyton el volt látva, nyugodtan haladt tovább utján és egy merész tervének végrehajtására készült.

Detektiv-kisasszony meg volt győződve arról, hogy a papírok csak abban a házban lehetnek elrejtve, ahová Mr. Cameron vitette őt az álarcosból éjjelen.

Mint olvasóink tudják, Kaetenek volt már elég bizonyíték arra nézve, hogy Cameron az igazi bűnös és könnyen szabadlábra helyeztethető volna Wilbur Henryt. De Kaete azt akarta, hogy az igazi bűnösök teljes biztonságban érezzék magukat és azért hagyta, hogy Wilbur elzárják. Ily módon remélte, hogy végül mégis ő lesz a győztes.

Detektiv-kisasszony nem ok nélkül számított a nagy jutalomra, amely annak volt számára, ki az értékpapírokat visszaszerzi.

Mint már jeleztük, Kaetenek volt egy titka és most úgy érezte, hogy közel az az óra, amely sorsát meg fogja változtatni.

Egy hét telt el.

E közben Henryt a törvényszék elé vezették, hol a szegény fiatalember meghatódottan hangoztatta ártatlanságát.

Mr. Comstock és Mr. Cameron együttessen, fölékeszték őt a börtönben és az utóbbi a legnagyobb nyugalommal kijelentette, hogy Henryt, ha visszaadja az ellopott értékpapírokat, szabadlábra helyezteti.

Mr. Comstock nem is sejtette, hogy milyen alávaló módon járt el az a férfi, kit ő a becsületeség mintaképének tartott. Ám viszont Mr. Cameron sem sejtette, hogy mily közel van az a pillanat, melyben lerántják róla a leplet és napnál fényesebben derül majd ki minden gaztette.

(Folytatjuk.)

Kivonat a hivatalos lapból.

Budapest, december 29.

Kinevezések. A m. kir. igazságügyminiszter, * m. kir. igazságügyminisztérium színeváltásához Csarnay Károly színelőzőt szímvizsgálóvá, Kúharszky László színelőzőt pedig szímelőzővé, Hosszu Viktor büntető- és kir. törvényszéki joggyakornokot az őrnai kir. járásbírószághoz ahelyezve, Esztergár László huszti kir. járásbírói inokot a színelőzői kir. járásbírószághoz segédteljesbíróvezetővé, Horátiusz Béla huszti kir. járásbírói inokot az okörmezei kir. járásbírószághoz inokká, — a m. kir. dohánygyárvédelmi központi igazgatóság főnöke Lovassy Jenő díjazott dohánygyárvédelmi gyakornok-jelöltet m. kir. díjazott gyakornokká, — a kassai kir. főügyész Kovács István eperjesi kir. törvényszéki

